

Norske Insecters
B e s k r i v e l s e
 med
A n m æ r k n i n g e r
 af
H. Ström.

I det Norske Selskabs Skrifter er allerede heraf givet henved 2 Centurier. De siden Tid efter anden samlede udgiør omtrent 300, af hvilke deene Gang ikkun meddeeles det halve, da den heele Samling vilde blive for vidtløftig paa een Gang. Jeg har deri fulgt min forrige Maade, at betegne de nye med et †. Ved de allerede bekjendte har jeg ladet mig nøie med at anføre Linnei trivielle Navne for Kortheds Skyld; hvørimod jeg paa de øvrige har givet en Definition, at man deraf som i et Diekast kunde kende dem, uden at læse den hele Beskrivelse igiennem. Desuden har jeg ved Figurer oplyst dem, jeg og lede meest mærkværdige, og i hedsfæiede Anmærkninger beskrevet deres Farver og Pupper (undertiden og aftegnet dem) saavide de har været mig bekjendte, i hvilket sidste dette Stykke og følgende vil have et Fortrin for de forrige. I Hensende til den generiske og specielle Navngivelse, har jeg fulgt den tiende Udgave af Linnei Systema, og dem jeg ikke har fundet finde der, har jeg kaldet nye, uden derved at forekomme andres bedre Indsigt og Kyndighed. Endelig maae jeg og erindre, at jeg har udeladt dem, jeg allerede paa andre Steder har indgivet eller herefter agter at indgive beskrevne paa en mere udførlig Maade.

Scarabæus.

1) **Scarabæus Melolancha.** Er stor af Castanie-brun Farve, besat paa de fleste Steder med en hvidt Roddenhed, som er kiendeligst paa Doerlivet og Brystet. Følehornenes forreste Deel er lang og sønderfkaaren i Blade.

Nye Saml. II. B.

G

Hver

Hver af Vingedækkerne har 4 ophøjede Striber som forener sig bag til. Bommens Bagdeel er spids og nedbøjet i Enden, neden under graaagtig med trefarvede og hvide Pletter paa Siderne, een paa hver Indskjærelse. Er af Monf. Kahrses Samling i Bergen, men ei funden her paa Stedet.

2) *Scarabæus aquaticus*. Er kun et Par Linder lang og af Skikkelse oval. Overlivet er foran ganske lidet indskåret, men bagtil røvet og oven til fint puncteret ligesom Vingedækkerne, hvilke desuden have 10 meget fine Striber paa langs, knap kiendelige for blotte Øine. Skinnenebene have mange Tagger og Tørne og de bageste Fødder vedhængende Svømme-Haar. I Følehornene ere de 4 sidste Leeder sorte, men de andre rødbrune, ligesom de lange ud af Munden hængende Samle-Stængler. Isekemets Farve er sort og skinnende ovenpå og derhos foran noget blaaagtig, men neden under lysere sort eller sortegraa. Føddernes Læder have samme sorte graa Farve, men Skinnenebene og Fødderleederne ere rødbrune. Den svømmer i Vand, som en *Dytiscus*.

Anmærk. *Scarabæus fasciatus* og *brunneus*, ere i de foregaaende Stykker anførte. Her vil jeg kun beskrive deres Larver, som ere mig siden forekomne. Den 1) som opholder sig i forraadnede og fortorrede Birk-Stumper er en hvidorm af Længde som den nederste Leed af en lille Finger. Hovedet er gult og hele Kroppen besat med adspredte brune Pletter. Først i Juni forvandler den sig til en hvid Puppe med 2 skindagtige Vedhæng bagtil. Deraf fremkom foromtalte *Scarab. fasciatus* først i Julio. 2) Den anden forekommer kun i skoven, og dog er Larven ganske almindelig at see deels i Faare Mædder, deels under Jord-Torver eller Grønsvær, naar Marken om Høsten opspades til Agerland. Den er trind, blaaagtig med sorte igiennemskinnende Indvolde, samt sortebrunt Hoved. Af de Larver jeg havde samlet om Høsten fremkom Insectet Aaret efter den 18 Junii.

Dermestes.

Fig. 1.

3) *Dermestes Murinus*? Middelmaadig stor, men tyk og convex med et Hoved som kan høies ganske under Overlivet. Følehornene have først et rundt Leed, siden et langt, derefter rundt Leeder igjen, som tage til i Størrelse, dog de 5 sidste tykkest. Overlivet ligner en i Spidsen affæren *Conus*, med noget

noget inderthle Silber. Wingedækkerne have 3 ikke meget fiendelige Striber uden flade Sidelanter. Fødderne ere meget flade, og Farven overalt sort og skinnende som Kul med en gunstigt Glands paa nogle Steder; men paa endel mindre er Farven graaagtig sort og mørkpletet.

Anm. Naar den vedrøres eller mærker nogen Bevægelse, ligger den som død, og saa sammenkrummet, at intet Tegn sees, enten til Hoved, Fødder eller Følehornene. Fødderne ere og saa flade og ligge saa tæt an i Bugen, at man med blotte Øine neppe kan see dem. Man skulde derfor aldrig tænke det var et levende Dyr, men heller en Pille eller død Klump. Saaledes finder man den liggende i Mossen paa Klipperne eller Træ-Stammerne. Jeg kan ikke see nogen væsentlig Forskiel imellem denne og *Dermestes murinus* Linnei: Men er Frischs Tegning rigtig, som Linné henviser til, da er den ganske vist et andet Species, som blant andet sees af Føddernes Stikkelse.

4) *Dermestes pertinax*. Er omtrent dobbelt saa stor som den sædvanlige *Cerambyx domesticus*. Følehornene ere jævntylle og korte. Overkroppen seer ud som en tynd, convex og noget puffed Blade, med 2 gule Pletter bagtil i Hjørnerne. Wingedækkerne ere punkterede paa langs, og hele Insectet cylindrisk. Farven oven til sort eller mørk, men neden under lys og skinnende. Hovedet kan den ganske skjule under Overkroppen.

5) *Dermestes polygraphus*. Omtrent af Størrelse som en Lappe, Hovedet tykt, Overkroppen rund, Bagdelen stumpet, og hele Insectet cylindrisk, samt bestrøet med Puncter, som paa Wingedækkerne gaaer i Rader paa langs. Følehornenes yderste Led et meget tyk. Farven overalt mørk, men Wingedækkerne lysere. Følehornene og Fødderne brune.

Anm. Den holder til imellem Barken af Fyrretræ, som den maler til Meel og gjør runde Huller i. Paa nogle af dem har jeg fundet de i 2det Stykke af Insect. Beskrivelse No. 5 anførte Acari, fastsiddende efter sine giennemstiqtige Strænge, omtrent af Længde som Kroppen; men i Steden for de foromnævnte gif meget langsomt (uden Tvivl fordi jeg ved Beskrivelsen havde beskædiget dem) var det forunderligt at see, hvor hurtige disse vare, ei allene i at løbe, men og i at vende sig igien, saa ofte jeg veltede dem om paa Ryggen. De 2 forreste Fødder

siene den i Steden for Følehorn og slaae altid langt frem, naar den gaaer, og da Kumpen-Stilk (rettere Sæ-Røret) hvormed den sidder fastet, følger med, naar den løsriver, trækker den og samme efter sig, uden at hindres deraf i Gangen eller Løbet.

6) *Dermestes piniperda*. Af Størrelse som en Poppe, og trind overalt, med et under Overlivet bøiet Hoved og fladede Følehorn, som have et langt Leed nærmest Hovedet. Overlivet er indhuult puncteret, og Vingedækkerne saavel puncterede som stribede. Farven er brunsort, paa Skinnestene oftere rødbrun, og Munden, samt endeel af Følehornene ligeledes. Den holder til i Fyrrens Bark.

7) † *Dermestes (Boleti) atro-fuscus*, *marginis thoracis antico subreflexo*, *pedibus testaceis*. Er trind og jevnt med bevægeligt Hoved, 3 tykke samt ledne Leeder forrest i Følehornene, et for Hovedet indskaaet Overliv, med en sammesteds tilbagebøiet Kant, og meget brede samt flade Kanter paa Siderne som Lister, hvilket og, stont i langt mindre Grad, ses paa Vingedækkerne. Farven er brunsort, men Fødderne mere lysbrune.

Anm. Dens Larve er en liden hvid Orm i *Boletus versicolor*, som vorer paa halvraaden Visk. Den har gult Hoved, 2 brune opreiste eller opadboiede Horne i Kumpen, samt en gul Plet paa næste Leed oven for. Endstont Puppen er foran meget bred, er dog kommen lige smal, med 2 ligesaadanne opadboiede Horne som tilforn. Midt i Junii M. fremkommer Insectet, der er først nogle Dage hvidt, førend det faaer sin brune Farve.

8) *Dermestes pulicarius*. Er aflang og af Størrelse som en Luss. Hovedet kan den trække til sig og stule under Overlivet. Følehornene have i Enden 3 tykke Leeder, som gjør en Klode. Overlivet og Vingedækkerne ere overalt puncterede, og have udstaaende Kanter eller Lister, de sidste ere og kortere end den bagtil spidse Bom. Vingerne ere hvide, men Resten sort. Den holder til i Grøe-Kaalens Blomster, løber hastig og kan let bringes til at flyve.

9) *Dermestes muscorum*. Af samme Størrelse og andre Dermestides liig i Skabning, da Hovedet er bøiet under Overlivet, og Kroppen aflang rund. Ovenst er den sort og ligesom bedækket med smaa Stiel, af hvilke nogle

nogle ere hvide og giøre den hvid-pletlet. Ifær sees i Overlivets bageste Hjørner 2 hvide og temmelig store Pletter. Neden under er den overalt graa.

Silpha.

10) *Silpha Vespillo*. Er et temmeligt stort Insect, med et fortil tvært, bagtil afrundet, og ovenpaa ujevnt Overliv. Vingedækkerne ere korte og ligesom det hele Insect sorte, men tillige smukt mærkede og afdeelte med 2 rødbrune og i Kanten bølgede Tverbaand. Gølehornenes nederste og fladede Deel er rødbrunt, og Bryftet loddent af gullsfinnende Haar.

11) *Silpha littoralis*. Temmelig stor og ganske sort, undtagen at Gølehornenes 3 yderste Ledere ere brune. Overlivet er lidet indskåret fortil og ovenpaa glat; Vingedækkerne bagtil tvært affkaarne, og ovenpaa mærkede med 3 opstiede Linier paa langs foruden Sommeren og de flade Sideskanter.

12) *Silpha atrata*. Er mindre end de andre. Overlivet foran tilrundet og lidet tilspidset; Vingedækkerne mærkede med 3 knap spulige Etriber eller Linier i Midten, som ikke strække sig ned til Enden, og desuden forsynede med flade Sideskanter eller Rister. Farven overalt sort, og det hele Insect-overskræet med fine Puncter. Af dette Slags har jeg fundet en temmelig stor Samling i raadne Træ-Rodder, hvor ogsaa laae mange sorte og runde Piller, som synes være Frugten af en mig ubekendt Bæst.

13) *Silpha opaca*. Lidet større end den forrige og her aftegnet Fig. 2. Fig. 2. Overlivet glat, fortil tvært affskåret og bagtil afrundet; Vingedækkerne fladede med 3 usfuldkomne Linier paa hvert, som hos de fleste andre; Farven overtil smudsig graa, men neden under sort. Den giver en Mængde grøsgreen Farve af sig, naar den gribes eller igienemstinges med en Naal.

Coccinella.

14) *Coccinella 2 punctata*. Er et lidet ovalt og convex Insect, paa Overlivet sort med 2 hvide og store Pletter paa hver af Siderne, og 2 smaa sammensleiede saavel foran ved Hovedet, som bagtil; Vingedækkerne røde med en rund sort Plet paa hver i Midten. Neden under er den heel sort.

15) *Coccinella decem punctata*. Er kun lidet mindre end et vidt og sort plettet Overliv, gulbrune Vingedækker, af hvilke ethvert har 5 sorte og

runde Prikker, den største ved Roden, 3 i Rad i Midten og 1 enkelt ved Bagsiden, som er mindst. Bugen sort, Fødderne brune.

16) *Coccinella sedecim guttata*? Har gult Overliv, sorte Pine, gulagtige Vingedækker, hver med 8 hvide Prikker i saadan Orden 1. 2. 3. 1. 1. neden under er den ligeledes gulifarvet. Linnei Beskrivelse afviger herfra i Henseende til de 5 Prikker paa Overlivet, som her ikke findes, i Prikkernes Orden paa Vingedækkerne, og de sorte Pine, som ikke nævnes.

Anm. Dens Pupper fandtes den 30te Augusti siddende i Mængde fæstede til den undre Side af Birkbladene, og den 2den September vare allerede nogle af dem udklækkede. Den sidder med Rumpen fast og ubevægelig til Bladet som andre af det Slags, har 1 gul Plet paa hver Side af Overlivet, en liden gul Stribe i Midten, som endes bagtil med en liden, men tiendelig gul Plet. Paa Bommen sees 2 jevnfides siddende gule Prikker paa hver af Siderne og der nedenfor 3 lige saadanne siddende i Rad.

17) † *Coccinella novem pustulata*. Er en af de mindste med sort Overliv, hvis Sider ere hvide af 2 store og hvide Pletter, foruden Hovedets bageste Deel, som og er hvid og udgjør den tredje. Vingedækkerne ere graa-agtig grønne, med 4 runde Pletter paa hver, af hvilke 1 sidder øverst, 3 i Rad nedenfor og endelig en enkelt imellem Vingedækkerne, øverst ved Overlivet. Alle ere brune.

Anm. Den fremkommer først i August af en sort og noget gulsplettet Drm, med 6 Fødder og adskillige Pigge paa Kroppen. Naar den vil forvandle sig til Puppe, fæster den sig paa Selje, Heg eller andre Blade med de 2 korte Bagsødder, afdrager sig saa Drmehuden, og forvandles til en oval Puppe af en underlig Anseende, der ei vel lader sig beskrive, hvorfor jeg vil have Læserne henviist til en Afhandling om Norske Insecters Forvandling, indgivet til det Norske Selskab, hvor jeg har aftegnet Farven og Puppen af *Coccinella 14 guttata*, der i det meeste kommer overens med denne.

18) *Coccinella decem pustulata*. Af sædvanlig Størrelse og ovalrund; af Farve sort og glindsende med 5 lysebrune Puncter paa hver Vingedække, af hvilke de 2 sidde øverst, 2 dernedenfor og den 5te i nederste Spids. Over-

Overlivet har hvide Sidekanter, og Hovedet en hvid Plet. Bugen er sort og Fødderne rødbrune.

Chrysomela.

19) *Chrysomela Betulæ*. Er kun et lidet Insect af en aflang oval Skabning. Overlivet er meget indskaaet for Hovedet og Vingedækkerne fint puncterede i Rader. Farven er grøn og rødagtig, som Kaaber. Den sidder her under Aspe-Bladene, og fortærer deres underste Glade eller Epidermis. Dens Æg sees og under samme Blade siddende i lange Rader, det eene lige af det andet.

Anm. Den 9de Julii fandt jeg paa Aspe-Blade dens Larve af Størrelse, som en liden Luss, først grøn med sort Hoved og Overliv, samt nogle Rader sorte Knoppe langs Kroppen. I Skabning lignede den en *Larva coccinella*, men uden Pigge. Siden blev den en Pinle lang, og ganske sort med sorte Knoppe, endelig den 22de et Par Linier lang, lys paa Kroppen med 2 Rader tæt sammen siddende sorte Knoppe, der gjorde ligesom en bred Rand langs ad Ryggen, foruden en Rad af sorte Knoppe paa Siderne, af den særdeles Egenkab, at de, saasnart man rørte ved den, gave af sig en mellefarvet hvid Draabe, som dog strax efter trakkede sig ind igien. Den 27de Julii krøb den i Jorden, hvor den forvandlede sig til en hvid Puppe med brune Vene. Den 12te Augusti fremkom Insectet.

20) *Chrysomela alni*. Den forrige liig, men lidt større og med adspredte Puncter paa Vingedækkerne. Den er ellers over og under grøn og glindsende, undtagen Hovedet, Overlivet og Fødderne, som ere sorte. 1775 gjorde dette Insect Elle-Træerne paa mange Steder skaldede ved at fortære dets Blade. Man siger at den Sneer som falder i det udsprungne Løv om Foraaret, skal være Aarsagen til deres Formerelse; og maaskee den Sneer som i dette Aar faldt i temmelig Mængde, den 15, 17de og 18de Mai, har gjort meget dertil. See herom Norg. Nat. Hist. I. 227.

Anm. Dens Larve, som sees i Mængde paa Elle-Træets Blade, er i Begyndelsen sort, siden rødagtig brunn, henved 3 Linier lang, har 2 mærke Indrykkelser paa Overlivet, 9 i Rad siddende sorte og spidse Knoppe paa

paa hver af Kroppens Sider, som endnu har 3 flømt mindre fiendelige Rader af sorte Knoppe. Af hver Knop fremstikker et Haar. Med Bag-Enden som er kløftet, kan de sæ sig fast til Bladene, ja endog til Glas, og i denne Tilstand trækker den Orme-Huden af sig, og forvandles til Puppe. Dette skede den 16de Julii og 8te Dag efter fremkom Insectet.

Fig. 3.

21) *Chrysomela coccinea*. Middelmaadig stor og temmelig smal. Hovedet sort, Overlivet ligeledes i Midten sort, men paa Siderne og neden under hvidt; Vingedækkerne ligeledes hvidt, med 2 sorte og næsten runde Pletter paa hver, den bageste lidt større end den forreste. Bugen flad, fortil sort, men bagtil gul; Fødderne sorte, og Laarene smale. Overlivet og Vingedækkerne uden Kanter eller Rister, det første fortil indskåret for Hovedet og bagtil tvært, eller tværsnittet.

22) *Crysomela exoleta*. Af sædvanlig Stabning, men kun af Størrelse som en Luus, og overalt brandgul samt glindsende Farve. Vingedækkerne langt kortere end Bommen. Holder til i hvide Roser.

23) *Chrysomela atricilla*. Af Størrelse, som en Poppe, og brun paa Følehorn, Vingedækker og Fødder, men paa Hovedet, Overlivet og Bugen sort. Den hopper lidt, naar den slippes løs, og findes paa Trærnes Blade.

Curculio.

24) *Curculio granarius*. Er af Størrelse, som en Poppe; Overlivet og Vingedækkerne lige brede og næsten af een Længde; Hovedet og Snabelen af Længde som Overlivet. Overlivet indhuult puncteret, Vingedækkerne ligeledes og derhos stribede paa langs. Fødderne uden Tænder. Farven overalt rød, meest paa Vingedækkerne. Fundet i Risen-Grøn.

Fig. 4.

25) † *Curculio (juniperi) longirostris, elytris fuscis, ordinibus punctorum flavescientium transversis, femoribus dentatis*. Er temmelig stor, og sees Fig. 4. Har lang nedbøiet Snabel, sorte Følehorn, og Vingedækkerne Puncter i 10 Rader ned ad, som ere fiendelige endog for blotte Øine. Føddernes Laar ere alle Kølleagtige med en Tand paa indre Side. Farven er overalt sortebrun og gul (underriden hvid) pletteret. Ivellem Øinene sidde 2 gule Prikker, paa Overlivet nogle, saa, men paa Vingedækkerne

dækkerne mange saadanne, de fleste i lange Rader paa tvært, og gemeenlig paa middelste Rad gjøre Puncterne en Cirkel i Midten.

Anm. Dette Insect har jeg baade fundet levende ved Enebær-Træets Rødder, saa og død indstøttet i en Hule i samme Rødder, der næt op passede til Legemet; den var altsaa deri avlet. I mange Stykker ligner den *Curculio Abietis*.

26) *Curculio Pini*. Er temmelig lig den forrige, men istkun halv saa stor og uden Tænder paa Laarene; den har og Følehornene siddende nærmere ved Spidsen af Snabelen, og i Bag-Enden 2 glatte Knoppe, der gjøre den sammesteds meget afbrudt og tvær. Snabelen er efter Proportion baade kortere og tykkere. Farven er brun med 2 gule Tverbaand over Vingedækkerne, bestaaende af Puncter, og det forreste afbrudt i Midten; Overlivet har og gule Puncter. Alle Puncterne bestaae af korte Haar.

27) † *Curculio (salicis) brevirostris*, ater, femoribus dentatis testaceis. Den er middelmaadig stor (see Fig. 5.) med rødbrune Fødder, hvilken Farve dog er kiendeligst paa Laarene, som alle ere forsynede med en Tand. Af de 8 yderste Leeder i Følehornene er den anden baasra at regne længst. Overlivet er smalt og trindt; Farven sort, men paa Vingedækkerne meer skinnende sort, med mange hvide Prikker eller Skial, som i Midten ere meest adspredte. Fundet i indviklede Selve-Blade.

Fig. 5.

28) † *Curculio (dubius) brevirostris ater*, femoribus muticis testaceis. Er den forrige ganske lig baade i Størrelse og Skabning, men Laarene have ingen Tænder; og da anden Leed i forreste Part af Følehornene er hos hiin kiendelig længere end de efterfølgende, saa ere her de 2 første nedenfra at regne af een Længde og længere end de efterfølgende. Farven er sort og skinnende, uden hvide Puncter, og Føddernes rødbrune Farve mere mørk. Følehornene ere og hos denne langt kortere.

28) *Curculio Pyri*? Middelmaadig stor med kort Mund, et ligesaa kort Hoved, som villigemed Overlivet er puncteret; Vingedækkerne ligelædes puncterede og stribede. Følehornene ere ganske fine, og Fødderne uden Tænder, hvori den afviger fra Linnés Beskrivelse. Farven er hos nogle sorteblaa, hos andre sort, men altid skinnende, og paa Fødder og Følehorn rød.

Nye Saml. II. B.

S

Paa

Paa hver Side af Bugen har den en lys flinnende Streeg. Funden paa Ellerræ.

30) † *Curculio (striatus) brevirostris griseus, elytris atrostriatis, femoribus muticis.* Er middelmaadig stor med tyk Snabel, der er saa kort som Overlivet, og temmelig korte Følehorn. Overlivet er fint puncteret, og dette saavel som Snabelen har en fin Fure i Midten. Vingedækkerne ere ligeledes fint puncterede i Rader paa langs, og have en graa-agtig, samt noget flinnende Farve med 4 sorte Linier eller Strimer paa langs, foruden en i Sommeren, som gjør den semte. Laarene ere kalleagtige uden Tænder.

31) † *Curculio (ribis) longirostris, fuscus, thoracis lateribus compressis albis, femoribus muticis.* Er knap saa stor som en Koppe, men tyk og, naar den sammenkrumper sig, rund. Hovedet kort og tykt. Snabelen længere end Hovedet, men en god Deel kortere end Overlivet, der er paa Siderne meget indtrykt og hvidt, men ovenil plat og sort; Bommen med Vingedækkerne tyk, ophelet og rund, ovenil sortebrun og med hvidt marmoreret, men neden under besat med hvide Skæl. Laarene kalleagtige uden Tænder. Holder til paa Ribstræets Blade.

32) *Curculio Alni?* Er lidet større, og har en lang og tyk Snabel, ved hvis Rod sidde de i Enden kalleagtige Følehorn. Overlivet er besat med Haar, Vingedækkerne ligeledes og sribede, det første aflangt, de andre ovale og noget mørkplettede. Ellers er Farven brun og flinnende, og Linene sorte. Den har desuden den Egenskab, at den hopper. De 2 hvide Pletter paa hver Vingedække, som Linné melder om, har den ikke.

Anm. Paa Kanten af Ellerræernes Blade mærkes om Sommeren rødbrune og fortørrede Pletter, hvor den øverste og underste epidermis (Bladside) er adskildt og gjør en Pukkel. Derinden for ligger dennes Larve eller Dm, der er gulagtig uden Fodder, har brunt Hoved og Halskjold, samt 2 mørke Prikker paa hver af Kroppens tvende forreste Leeder. Naar den har fortæret en Deel af Bladets Marv og forarsaget forømmeldte Pukkel, gjør den et Skillerum eller Træevæg i den eene Ende deraf, og ligger der for at forvandles. Først i August fremkommer forømmeldte *Curc. saltatrix*.

Attela-

Attelabus.

33) *Attelabus Betulæ*. Omtrent dobbelt saa stor som en Løppe, samt ganske sort og skinnende. Det som skiller den fra *Curculiones*, er, at den bagtil er meget breed og stumpet, og at Følehornenes Leeder ere lige lange, de 3 sidste undtagen, som gjøre en aflang Klode. Munden er lang, Hovedet, saavel som det trinde Overliv (hvilke adskilles ved en liden Halskrave) ere besatte med fine Haar, hverjmod Vingedækkerne, der ere uden Haar, have indhulede Puncter i Rader paa langs. De bageste Fødders Laar see ud, som en aflang og tyk Kalle. Om den hopper, har jeg ei erfaret.

Cerambyx.

34) *Cerambyx bajulus* β ? Temmelig stor med korte Følehorne, Fig. 6. hvis andet Leed er længere end de andre; Overlivet rundt, oventil flat med 2 glatte Knoppe, ellers tæt besat med en hvid Pudenhed; Vingedækkerne bløde og megen lodne, samt ligesom med en Jernis besmurte. Farven er sortebrun og Laarene kalle-agtige. Af Monf. Kahrs Samling i Bergen.

35) *Cerambyx cursor*. Er af Slabning og Størrelse omtrent som *Cerambyx inquisitor* i det 1ste Stykke i det Norske Selsk. Skrifter. Munden er rød, Følehornene ligeledes, og sidde paa 2 røde Knoppe. Overlivet har paa hver af Siderne en udstaende Spidse og Vingedækkerne fortil 2 udstaende Hjørner, og paa langs nogle ophøiede Linier, imellem hvilke formes visse brede Strimler, af hvilke de 2 i Midten eller nærmest Sammen ere grønagtig mørke, de efterfølgende røde, de efterfølgende atter grønagtig mørke, hvorpaa følge Sidelanterne, der ere rødagtige. Fødderne ere røde, og Bugen rødagtig med en lys skinnende Pudenhed.

Leptura.

36) *Leptura quadrisfasciata*. Er et temmeligt stort og langagtigt Insect, sort med brunrøde Binde og 4 brunrøde Tverbaand over Vingedækkerne, af hvilke det som indtager deres forreste Deel er jævnt, de 2 mellemste bølgeagtige, og det sidste som en brunrød Plet. Forestiller man sig derimod Grunden brunrød, har den 4 sorte Tverbaand, af hvilke det sidste ender Vingedæk-

terne eller udgjør Spidsen. Overlivet har i bageste Ende 2 stumpede Spidser eller udstaaende Hjørner.

Anm. Dette Insect har jeg fundet dødt indsluttet i en halvragden Birkeslamme, hvor det vist nok var avlet. Ellers sees det og i temmelig Mængde paa Blomsterne af Angelica sylvestris og Valeriana sylvestris for at indsue disse Blomstres Saft og Honning; ligesom og efterfølgende *Leptura attenuata*, *Scarabæus fasciatus* og mange Slags Fluer pleie i Mængde at forsamle sig paa samme Blomster.

Fig. 12.

37) *Leptura attenuata*. Ligeledes et broget og ganske smukt, men noget langagtigere Insect. Hele Kroppen er sort, undtagen Vingedækkerne, der ere gule med 2 sorte Lverbaand bagtil, en sort Streeg langs Sømmen, 2 sorte Pletter, een i hver Kant af Vingedækkerne, saasog 5 sorte Pletter i Rad, een i Midten, eller Sømmen og 2 lige deraf paa hver Side. Følehornene, der ere af Længde som Kroppen, ere gule i det nederste af hver Leed, ellers sorte; Fødderne gule og sorte, da de 2 forreste Par ere allene sorte paa Skinnebenene, men det bageste paa det nederste af Laarene. Overlivet langagtigt og trinde med en udstaaende Knude paa hver Side og en Lørne bagtil i hvert Hjørne.

38) *Leptura mystica*. Dette meget smukke Insect har jeg kun en gang set dødt og halv fordærvet. Vingedækkernes forreste Deel er rødbrun, Resten sort, med 2 hvide Lverbaand, af hvilke det forreste er bølgeagtigt og gjør en spids Vinkel i Sømmen, det andet bredere uden Bølger; Bugen eller Bommen rød, og det af Overlivet som var tilbage, rødbrunt; Fødderne sorte.

Cantharis.

39) *Cantharis livida*. Af middelmaadig Størrelse. De lange Følehorn og Hovedet fortil røde, Øinene med den bageste Deel af Hovedet sorte; Fødderne røde, Vingedækkerne lysebrune og kun fortagtige bagtil i Enden; Overlivet rødt; Bommen sort med rødagtige Sidelanter. Fundet paa Silje-Træer.

40) *Cantharis rufa*. Temmelig stor og næsten overalt brunrød, undtagen Øinene og Bingerne, som ere sorte; Bommen ligeledes sort, og de 2 sidste Leeder allene rødbrune. Følehornene sorte, og endogsaa hos Hunnen, indskaaen som en Sav. Da den blev igiennemstukket med en Naal, satte

satte den mange hvideæg af samme Skikkelse. Dette temmelig rare Insect blev fundet paa Birketræ.

41) *Cantharis sanguinea*. Er middelsmaadig stor og næsten overalt sort, undtagen Overlivet og Vingedækkerne, der ere blodrøde, dog har det første, som er rundt, en sort Plet eller mørk Fordybelse ved Roden. Puppen, som er hvid, har jeg fundet liggende i hule Birketræer ganske synlig og for Dagen. Det samme har jeg og mærket hos flere Pupper af dette Slags.

Anm. Det er derfor desto mere at undre, at disse Insecters Forvandling er saa lidt bekendt, som maae sluttes af Linnés Ord Systemat. Nat. edit. 10 reform. pag. 401. *Cantharidis* larvæ, *exceptis primis parentum similibus etiamnum latent*. Dog maae jeg sige, at endskjønt jeg har seet adskillige af deres Pupper, som sagt er, er mig dog ikke Farven til nogen af dem bekendt, uden til *Cantharis minima*, som følger.

42) *Cantharis minima*. Den er omtrent dobbelt saa stor som en Poppe, sort paa Følehorn, Hoved og Overliv, undtagen at det sidste har rød-gule Sidelanter.vingerne og Vingedækkerne ere graa, med 2 gule Pletter i Enden af de sidste, der ere omtrent to trediedeele kortere endvingerne. Bommen er gul paa Siderne og har gule Ringe baade over og under; Fødderne mørke.

Anm. Dens Larve er en Orm henved 4 Linier lang, smal, og for og bag tilspidset. Hovedet er firkantet, haardt og brunt, har 2 stærke Bidestæber med en Tand inden til paa hver, foruden 2 korte cenleedede, samt haarde Gamle-Redstæber. Den har 3 Par korte Fødder under første og andet Led af Kroppen, hvorefter følger 5 smaa Ringe og derefter atter 5 runde, af hvilke den sidste, som giver Rumpen, er ganske liden. Farven er grøn med mørkt marmoreret. Denne Orm, som sees gaaende paa Birketræ og inden for sammes sprukne Blade, forvandler sig først i Junio til en hvid Puppe, der i det meste kommer overens med andre af de haardspalledes Art, ikkun at Følehornene ligge bøiede under de forreste Fødder og derfra op til Hovedet igjen, som en Lykke. Den ligger ellers synlig i en eller anden Sprække af Barken og forvandler sig til Flue midt i Julio.

Elater.

Fig. 7.

43) † *Elater (lividus) thorace rufo, elytris mollibus, lividis.* Er lang og smal, med sort Hoved og Følehorn, rødt Overliv, der har en liden Indrykkelse i Midten og spidse Hjørner, som andre af dette Slags. Vingedækkerne ere temmelig bløde, saa jeg i Begyndelsen antog den for en *Cantharis*; deres Farve er lysebrun, Føddernes nederste Deel ligeledes brun og Bommen sort med hvidagtige Kanter. I Brystet sidder en Vigge med et derimod svarende Hul i Bommen, hvori Viggen falder ind, naar Insectet krumsmer sig og giver et lydeligt Knep, som bekendt er.

Anm. Endskönt Linné skriver Syft. Nat. edit. 10 reform. p. 405. *Elateris larvæ etiamnum latent* har jeg dog fundet et Par Stykker deraf, saasom Larva *Elateris mesomeli*, beskreven og aftegnet i en Afhandl. indsendt til det Kongel. Norske Selskab; ligesom og til denne nærværende, der opholder sig i forraadnede Birke træer, er lang, smal, temmelig trind og haard, brun ovenil, med lyse Ringe eller Skillerumme imellem Leederne, men hvid under. Den har et brunt og haardt Hoved, og en Stiertsfiel, som en haard Plade, omkringsat med stumpede Tagger eller Tænder, af hvilke de 2 bageste vare tvækløstede. Under Stierten sidder en enkelt Fod som en Hage. Omtrent først i Mai forvandler den sig til en hvid Puppe med sammensviede Vinger og Fodder, og et ned til Fødderne bøiet Hoved. Den bevæger sig ikke, uden naar den vedrøres. Efter otte Dage forvandles den til forovmeldte *Elater lividus*.

44) *Elater tessellatus.* Er paa undre Side sortegraa, men oven til noget mørkere, samt hist og her flinnende, formedelsst gule og glindsende Haar. Dens Fodder ere rødbrune, dog meest i Enden.

Anm. Dette Insect blev mig engang tilsendt af en god Ven, som forlangede at vide, hvad for et det var, og tillige berettede følgende, som forekom ham meget mærkværdigt. Han saae det i en Have hangende i en Spindelvæv, og Spindelen i Arbeide med at omspinde det med fine Traade, men mærkede tillige, saa ofte Spindelen nærmede sig for at indspinde den, at den gav et Knep, der forekom ham som en Piffen i et Uprværk, og gjorde at Spindelen ved hvert Knep retirerede

væde tilbage, men strax angreb den igien og igientog dette mange Gange. Omfider, da den havde faaet den ganske indspunden, at den ikke kunde røre sig eller kneppe mere, sprang den til og beed den i Halsen for at udsue dens Blod, som og var det eeneste Sted bekvemt dertil, formedelsst den haarde Skal, hvormed dette Slags Insecter er omgivet. Jeg har allerede i foregaaende No. viist, hvoreledes det gaaer til med disse saa kaldte Smelderes eller Springbasfers Kneppen, og ligesom den derved kan hoppe op, og komme sig paa Fodderne igien, naar den er falden paa Ryggen, saa kan den og med samme strække sin Fiende, som sees af det foransførte. Man finder dem ellers ofte døde og omgivne med et hvidt Epid, som en Skjorte, og dette er just Splindenes Arbejde.

Cicindela.

45) *Cicindela riparia*. Af middelmaadig Størrelse, og med et næsten trindt Overliv. Vingedækkerne have mange Indhulinger og Opbøvelser, der gaae i lange Rader og gjøre dem meget rynkede. Farven er overalt Raabergroen og glindsende, som gjør den ganske anseelig. Linné beskriver den uden Vinger, men jeg har altid fundet Vinger hos den. Holder til ved Vandene.

46) *Cicindela aquatica*. Er liig den forrige, men liden, har fremstaaende Mund, store Øine, bredt Overliv, dog foran bredest, oven til puncteret, og paa Siderne listet. Vingedækkerne ere puncterede og stribede paa langs. Farven som poleret Raaber, men paa Bugen mere sort. Holder til paa fugtige Steder.

47) † *Cicindela (marina) testacea, thorace cordato, elytris abbreviatis-marginatis*. Er knap større end en Luns. Hovedet stort og bredt, næsten jevntykt og ligesaa langt som Overlivet, der er hjertedannet og har en Fure paa langs. Vingedækkerne, som ere kortere end Bommen, have lange adspredte Haar og kiendelige Side-Lister. De bageste Fjedders Haar have en vedhængende Klump, som hos *Cicindelæ* og *Carabi* er sædvanligt, og Bølehornene 11 Leeder, af hvilke det yderste er oval. Farven er overalt lysebrun.

Anm.

Anm. Den opholder ſig blant Steene i Stranden, tæt ved Flod-Maaleet, alſaa ved det ſalte Vand, ligesom hine ved det ſarſke, kan flyde oven paa Vandet, naar man ſætter den derpaa, og hjælper ſig temmelig vel frem med Fodderne, men synes dog ikke at kunne leve under Vandet. For Indeliſheds Skyld har jeg foreſtillet dette rare Inſect i overnaturlig Størrelſe, ſom ſees Fig. 8.

Carabus.

48) *Carabus violaceus*. Er temmelig ſtor. Overlivet næſten af een Bredde overalt, med en opadheiet Liſte eller Kant paa Siderne, der bagtil er bredeſt. I Midten har det en dyb Fure. Vingedækkerne med Bommen ſpider temmelig bagtil, og er oventil overalt puncteret uden Striber. Farven er overalt ſort, men Overlivets og Vingedækkernes Side-Liſter ſmuk violetblaae.

Fig. 9.

49) *Carabus cephalotes*. Kan i Henſeende til de ſtore regnes blant de middelmaadige. Hovedet langagtigt, Overlivet lidet, hierteddannet og plat med fine Side Liſter og en Fordybſe bagtil; Bommen eller Bagdelen tyk fornemmelig i Enden og nedboiet eller pæredannet; Vingedækkerne meget ſtint puncterede uden Striber og bøje ſig langt ind paa Bommens Sider; Farven bægſort og ſkinnende ſom af en Jernis. Friſchs Tegning paſſer ſig ikke; Her gives en bedre.

50) *Carabus ferrugineus*. Er et Par Linier lang, ſmal og jevntykk, med et oval-rundt Overliv, der nede til er vel ſaa bredt ſom oventil, og temmelig langt adſkilt fra Vingedækkerne. I Midten har det en fiendelig Fure, men ingen Indtrykkelſe. Farven er undertiden brunn, men oftere ſortrød. Man finder dem mangfoldig i Havs-Muld, eller under Stene i Haverne.

51) *Carabus quadripustulatus*. Et Par Linier lang, ſort og ſkinnende med 2 runde og gulbrune Pletter paa hver af Vingedækkerne, af hvilke den ene nærmer ſig til Overlivet, ſom er bagtil bredeſt og afrundet. I min Tegnebog finder jeg den paa eet Sted beſkrevet med *elytris abbreviatis*, ſamt gulbrun Bom og Fodder, paa et andet Sted ſort overalt endog paa Fodderne.

Meloc.

Meloe.

52) *Meloe proscarabæus*. Er et middelmaadig stort Insect, anseeligt af sin mørkeblaae Farve. Hovedet er glat og nedbøiet, Følehornene lange med mange Leeder, af hvilke de middelste ere tykke. Overlivet oventil plad, paa Siderne trindt, ellers kort og jævntøft; Vingedækkerne aflange, samet bløde og bøielige som Papir og uden Ringer. Bommen har 3 Spidser i Enden, af hvilke den middelste er dobbelt. Af Monf. Kahrles Samling i Bergen.

Staphylinus.

53) *Staphylinus bipustulatus*. Er $1\frac{1}{2}$ Linie lang, med bredt Hoved, smalt Overliv, korte Vingedækker og 2 Spidser i Rumpen, som Enle. Farven er overalt sort, med en rød eller rustfarvet Plet paa hver af Vingedækkerne. Følehornenes 3die Leed er længst, og de 3 forreste nemlig 9de, 10de og 11te tykke. Fundet ved Elve-Bredde.

54) † *Staphylinus (marinus) ater*, pedibus antennisque obscure testaceis. Noget længere end en Luus, men langt smallere, af Farve sort, med mørkebrune Fødder, kalleagtige Følehorne, da de forreste Leeder ere tykke; Vingedækkerne korte og besatte med korte Haar, at see til, som Chagrin.

Anm. Den opholder sig under Steene i Stranden, ligesom forommeldte *Cicindela marina*, og flyder paa Vandet, altid holdende Rumpen med sine 2 Spidser opreist, men synes dog ikke at elske det vaade Element videre, end at den opholder sig derved. Om dens adskillige endog paa Vingedækkerne siddende Haar, hvilke den har tilfæles med *Cicindela marina*, skulle tiene dem som Svømme-Haar, ved jeg ikke.

Blatta.

55) *Blatta lapponica*. Den forekommer her undertiden, men ikke ofte. Det er ellers et bekendt Insect, som jeg kun kortelig vil beskrive. Dens Følehorne har 61 Leeder. Overlivet er rundt, pladt, igiennemsigtigt og brunt, men i Midten sort; Vingedækkerne lancetlige, tynde og igiennemsigtige, i Midten igiennemdragne med en Sene, hvorfra gaaer mange andre som Grene af en Stamme. I Rumpen har den 2 Blade sammensatte af 9 Leeder.

Nye Saml. II. B.

I

56)

Fig. 15. 56) † *Blatta (alba) elytris concoloribus, abdomine testaceo.* Er temmelig stor med et under Overlivet høiet Hoved, sorte Øine, lange Følehorn, et ovalt og plat Overliv og Vingedækker, der er meget tynde samt stribede paa langs; Vingerne derunder af saume Beskaffenhed, men kortere. Bommen har i Enden 2 mod hinanden bøiede samt ledede Spidser. Fødderne lange og tiernede. Farven paa Bommen brun, men ellers overalt hvid. Af Monf. Kahrses Samling i Bergen, men ikke funden her paa Stedet.

Anm. De i Bergen saa kaldte Parkelækker (*Blatta orientalis*) ere endnu her paa Landet ubekjendte, saavidt jeg veed, i det mindste har jeg ingen seet; men i Bergen ere de meget almindelige, og gjøre stor Skade især paa Stovler og Skoe. Vistelig ere de did henbragte udenlands fra med Skibe.

Gryllus.

Fig. 16. 57) *Gryllus bipunctatus.* Er en liden artig Græshoppe med et bevægeligt Hoved og skraa indgaaende Pande saa at Munden sidder digt an i Brynset. Følehornene ere korte opreiste og jevntykke. I Steden for Overliv og Vingedækker, sees her ifkun et langt haardt Skjold, som ved Hovedet er smalt, breeder sig siden ned, og gaaer atter spids hen til Stierten. I Midten er det op høiet som en Baade-Kiel. De bageste Fødder, som den hopper med, ere som sædvanligt meget lange imod hine med tykke Laar. Farven er mørkegraa med 2 trekantede og sorte Pletter, hvor Vingedækkerne ere bredest.

Fig. 17. 58) † *Gryllus (rufescens) thorace lineato, corpore supra viridi, elytrorum margine rufescente.* Den er af Størrelse og Skabning, som Fig. 11 udviser; Hovedet rødbrunt, dog ovenil græsgrønt; Overlivet i Midten indknebet og bagtil bredest; for Resten græsgrønt med en op høiet Strime i Midten og hvid Omfatning paa Siderne, inden til atter omfattet med sort. Vingedækkerne græsgrønne, men den skindagtige Deel rødagtig. Vingerne oven til rødagtige, for Resten hvide eller lyse. Bommen mørk, men neden under grøn. Hunnens vulva bestaaer af 4 tykke mod hinanden bøiede Spidser, hvorimod Hannen ifkun har 2 opreiste Spidser paa Stierten. Fødderne ere paa Hunnen røde, paa Hannen grønne, Fødderne i Følehornene hos begge

begge henved 20. Hannen giver i Græsset en knarkende Lyd fra sig ved at gnide Bag-Fødderne til Vingedækkerne. Den ligner *Gryllus viridulus*.

Cicada.

59) *Cicada leucophthalma*. Er af sædvanlig Størrelse og Stabning, omtrent som de almindelige brune, hvis Larver og Pupper ligge i det Skum paa Græsset kaldet Lappe- eller Troldkierling-Spyt. Farven paa denue er sortebrun og Vinene allene hvidagtige. Paa Overlivet nærmest Hovedet sidde ogsaa nogle hvidagtige Pletter.

60) *Cicada leucocephala*. Af samme Størrelse og Stabning. Farven er sort overalt, undtagen paa Hovedet, Vinene og den forreste halve Deel af Overlivet, der er hvidt.

61) *Cicada lateralis*. Er sortebrun med hvide Sideskanter paa Vingedækkerne. Vinene og Munden ligeledes hvide. Een har jeg seet ifkun deri afskilt fra denne, at Overlivets Sider vare hvide, ligesaavel som Vingedækkernes. Den kunde maaskee være en egen Art.

62) † *Cicada (leucomela) nigra, capite, thorace antico elytrisque margine albis*. Afskilles fra de foregaaende derved, at Hovedet med den forreste Deel af Overlivet, samt Vingedækkernes Sideskanter, tilfælle ere hvide. Paa Hovedets Sider har den og mange sorte og hvide Strimer vekselsviis om hinanden.

63) *Cicada interrupta*. Er undertiden sort paa Hoved og Overliv, undertiden gul og forsprirket; Vingedækkerne gule, med 2 sorte Striber paa langs, af hvilke den eene begynder bagfra og endes noget mere end midt paa Vingedæklet; den anden forfra, og naaer ei ganske ned til Spidsen. Begge ere i Begyndelsen brede, men bliver efterhaanden smallere. Den gule Farve paa dette Insect er undertiden hvid; Ringerne og Bommen oventil blaa.

64) *Cicada flavicollis*. Har gult Hoved og Overliv, rød Pande, rødagtig brune Ringer, dog allerøverst gule. Bommen undertiden rød, undertiden sort og allene rød i Enden; Fødderne røde.

65) *Cicada flava*. Er ganske gul med 2 sorte og fine Puncter midt paa Hovedet, foruden 2 smaa til hinanden stødende og korte Linier, hvor Hovedet nærmer sig til Overlivet.

Cimex.

66) *Cimex juniperinus*. Er i sit Slag stor og breed, af Farve grøn med gule Sideskanter saavel paa Overlivet som Vingedækkerne. Rygschildet (apex thoracis) stort og gult i Spidsen; Bommen oventil grøn, neden under sort; Følehornene grønne med 5 Leeder, af hvilke den nærmest Hovedet er mindst; Hovedets Snude indskaaren, hvorimod det neden under har en Rids paa langs, hvoraf Suerøret fremkommer.

Fig. 13.

67) *Cimex prasinus*. Den forrige liig i Slabning og Størrelse. Overlivet med Hovedet foran tilspidset, men bagtil breddet; Rygschildet langt og hvidt i Spidsen. Følehornene have 4 Leeder med en hvid Ring imellem hver Leed. Farven nedentil brun, oventil en Blanding af rødt og grønt, hvort det røde har Overhaand. Paa nedre Side ere Vingedækkerne heel røde.

Fig. 14.

68) *Cimex equestris*. Langagtig og smal. Af Følehornenes 4 Leeder er den forreste tykket; Hovedet sort, i Midten rødt; Overlivet i Midten rødt, som en Tversreg, men for og bagtil sort; Vingedækkerne røde, med en sort Plet paa hver, som næsten overflaar dem paa tvært. Bommen rød med 5 sorte Puncter paa hver af Siderne og 3 i Midten. Dens Spidse med Fødderne og Følehornene, altsammen sort.

69) *Cimex campestris*. Er mindre end forrige og heel grøn, dog saa, at Hovedet og Overlivet er noget mørkere end Rygschildet og Vingedækkerne. De sidste have til Slutning en langagtig brun Plet, hvorefter følger den lyse Spidse. Vinene ere sorte, Følehornene mørke, Bommen grøn, men oventil sort, Fødderne grønne. Den sees overalt paa Engene.

70) *Cimex saltatorius*. Af samme Anseende, men lidt mindre. Farven for det meste sort, men paa Vingedækkernes nederste Deel brunagtig med adskillige ophøiede Striber, som ere sorte, foruden nogle sorte og hvide Pletter paa yderste Side. Den opholder sig ved Havstranden og Elve-Bredde, og hopper som en Cicada.

71) *Cimex dolabratus*. Hovedet er mørkt og har ved hvert Øie en sort Streg; Overlivet sort og hvidskantet paa Siderne, desuden mærket i Midten med en hvidagtig Streg paa langs, der og strækker sig ned over Rygschildet.

Kildet. Vingedækkerne rødagtig mørke med fiendelig hvide Sidelanter; Bommen grønagtig, og Fødderne saavelsom Følehornene mørke.

72) *Cimex striatus*. Er smuk og vel saa stor som *Cimex equestris* paa Fig. 14. Kroppen sort, men Fødderne røde. Overlivet har 3 gule Pletter, af hvilke den største sidder i Midten; Ryggskildet er og gult; Vingedækkerne gule og sortstribede med en brandgul Kampunct. I Følehornene er det 3die eller næst sidste Leed (ikke det sidste, som Linné skriver) ved basen eller bagtil hvid. Bommen sort og hvidstribet.

73) *Cimex abietis*. Hovedet og Kroppen sort; Overlivet foran sort, men bagtil rødt; Ryggskildet sort; Vingedækkerne fortil blegrode, i Midten rødbrune og i Spidsen mørkede med mørke og lyse Strimer vekselsvis, og just imellem dette og det rødbrune sidder en solvfarvet Kampunct. Fødderne rødbrune, og Laarene paa de 2 forreste langt tykkere end paa de andre, samt til Slutning forsnuede med en Tand. Holder til i Jordhuller og Tørvgiærder.

74) † *Cimex (alni) ovatus, rufo-ferrugineus, apice macula cordata albida, abdumine supra atro, margine albo-maculato*. Af Stabning som den aftegnede *Cimex prasinus*. Følehornenes yderste Leed kølleagtig; Farven paa Hoved og Vingedække rød eller brunrød; paa Overlivet ligeledes, som desuden er stribet paa langs; Bommen oventil sort med 5 à 6 hvide Puncter paa hver af Siderne; Ryggskildet hjertedannet og rødagtigt med en sort Omfanning.

Anm. Dennes Puppe har jeg forestillet Fig. 31, da den seer ganske Fig. 31.

artig ud og sees her i Mængde ei allene paa Elletræ, men især paa Birkens Blade og Kogler i stor Mængde, og tæt sammensiddende. Den kunde derfor helst kaldes *Cimex betulæ*, men da Linné har en anden under dette Navn, har jeg til Forskiel kaldet den *C. alni*. Den fører ellers en slem Lugt med sig, som alle Cimices.

Papilio.

75) *Papilio Antiopa*. Er en af de største Sommerfugle, og heel sort paa Kroppen og Bingerne, hvilke bagtil have en breed og hvid Bremme, og for ved samme en Rød himmelblaa Pletter, foruden to hvide Pletter i Bingerens ytre Kant. Bingerne ere og bagtil ujevne og bølgede i Kanten.

76) *Papilio C. album*, saa kaldet formedelt den hvide Figur de undre Vingers undre Side er mærket med og ligner et C. Den er ellers af Størrelse og Anseende som de almindelige brune og sorte *Papiliones urticae*. Vingerne ere bagtil meget ujevnt indskårne og fligede, af Farve brandgule og sorte, de forreste især have især foruden den sorte Rand bagtil 3 sorte Pletter fasthængende til ytre Kant, og 3 mindre omtrent midt paa Vingen.

Anm. Larven er bekendt. Puppen, som er brun, og havde forpaa 6 Solspletter i 2 Rader, 3 i hver Rad, fandt jeg 1777 først i Septembris hængende ved en Ribsqvist, og den 23de i samme Maaned var allerede Sommerfuglen fremkommen, uagtet Frisch siger, at den først fremkommer om Vaaren eller Foraaret efter.

77) *Papilio Aglaja*. Er en stor Sommerfugl, af en smuk brandgul Farve med mange sorte Striber og Puncter paa Vingerne, og det saavel paa undre som øvre Side, hvorimod de undre Vinger paa undre Side er grønagtige med mange solsfarvede Pletter, omtrent 20 paa hver. Den er her almindelig nok.

78) *Papilio Euphrosyne*. Den forrige meget lig, men mindre. Farven er opentil mere lysbrun, og under de undre Vinger mere gul og rød med 9 solsfarvede Pletter paa hver; 7 bagtil, den 8de midt i et guult bølgaagtigt Tverbaand omgivet med sorte Kanter, og den 9de ved Roden. Kroppen er sort og besadt med brune Haar. Ei saa almindelig.

79) *Papilio Niobe*? Er rødbrun med mange sorte Pletter og Sener paa Vingerne. De øvre have paa undre Side ifkun nogle mørke og skæbde Pletter, som svare imod de sorte paa hiin Side; de undre Vinger derimod, som ere væxelviis gule og rødbrune, have først bagtil 7 Solspletter, saa 2 større i hver af Sidelanterne, saa 1 lang og smal i midten og endelig 3 andre, af hvilke den middelste er kun en liden solsfarvet Prikke. Hele Kroppen er besat med gule Haar. Fundet paa et høit Fjeld.

80) *Papilio Jurtina*. Dens Farve er mørkebrun, dog under de øverste Vinger gulbrun, med en rund og sort Plet, i hvis Midte en nye lys Prikke. Samme sidder henved Spidsen af Vingen og viser sig paa begge Sider, hvorefter mod de undre Vinger ingen saadan Plet have, Følehornene ere fortil kun ganske lidet tykkere end bagtil.

81) *Papilio Mæra*. Er middelsmaadig stor og har nogle smaa Lænder bag i de undre Vinger. Farven paa de øvre Vinger mørk med et brandgult Tverbaand bagtil, som viser sig baade over og under; de have og paa begge Sider henved Spidsen et stort rundt og sort Plet med hvid Piesteen. De undre Vinger have oventil ligesaadant Tverbaand, med 3 ligesaadanne skient mindre Pline, hvorimod de paa undre Side ere graaagtige brune med 7 smaa Pline, hvis sorte Piesteen med en hvid Prikke i er omgivet med 2 gule eller brune Ringe, og af disse ere 2 henved den indre Kant sammenføjede.

Sphinx.

82) *Sphinx fuciformis*. Seer ud som en Humle (*Bombylius*) Fig. 17. og er omtrent af samme Størrelse. Følehornene tilsage i Tilkølse fremad, Hovedet er lidet, Overlivet loddent og gulagtigt, Bommen lodden som paa en Humle med 3 Tverbaand, af hvilke det øverste er lysegult, det middelste sort, det bageste brandgult, dog paa Siderne lysegult, hvorpaa seiger den sorte og lodne Rumpe. Vingerne blanke med brune Sener paa langs og en sortebrun Bæmme bagtil. De undre Vinger ere meget korte mod hine. See Fig. 17. Af Monf. Kahrses Samling i Bergen.

83) *Sphinx filipendulæ*. Er kun lidt med smalle Vinger og lange Følehorn, der tilsage i Tilkølse fremad. Hele Kroppen er sort og lodden, og Følehornene sorte. Overlivet har 2 hvide Streger, der støde til hinanden og bestaae af hvide Haar. Fjedderne hvide. Vingerne, som meest pryde den, ere blaa med 5 cocinelrøde Pletter, 2 fortil sammenhængende, de andre i Midten ovale og mere adskilte; de undre Vinger ganske cocinelrøde. Er funden paa et af de øverste Fjælde.

Phalæna.

84) *Phalæna bombyx vinula*. Er en bekendt stor og lodden Natfugl, af Farve lysgraa og forplettet. Overlivet, som er meget loddent, har 4 sorte Puncter i en Firkant, samt en sort Strime, og Vingerne 3de brune Sener, imellem hvilke Farven er varret med sorte Puncter og Strimer i Rød bagtil. Følehornene ere meget fjerdede eller fryndse.

Anm.

Anm. Dens Larve har jeg i Søndmørs Beskrivelse allerede beskrevet under det Navn Fov-Name, og siden har Hr. Conf. K. Müller givet os denne af ham saa kaldte Pile-Larve med dobbelt Hale, saa udsørlig beskrevet paa Dansk, at jeg intet finder at tillægge, dette eene undtagen, at jeg har fundet dens Kofke endog paa Enebærtræ, og det ved den Anledning, at jeg engang fandt Nasfuglen siddende paa et saadant Træ, og mærkede at den af Bagenden udgødte en gul Vadske i stor Mængde. Da jeg nu deraf sluttede, at den nylig var udklækket, og sølede nærmere ved Roden af Træet, hvor den sad tæt ovenfor, fandt jeg dens Kofke siddende nær ved samme Rod, eller imellem Stammen og Jorden, og kunde tydelig see af dens Materie og Farve, at den havde betient sig af Enebærtræets Bark til dens Forsærdigelse. Ellers har jeg ogsaa haft Larven indsluttet i en Væske, og haft den Fornøielse at see den tilstoppe og tætte sin Kofke med Stykker af et gammelt Stykke Birketræ som jeg lagde for den.

85) *Phalæna bombyx cossus*, er stor og langagtig med nedboiede Vinger, der ere lysegraa, og have mange mørke Skægger, samt sorte belgagtige Lærlinier baade over og under. Overlivet har nærmest Hovedet en tynd Halskrave, der er sort, men brun i Kanten. Følehornene ere korte, tykke og paa den eene Side haarde eller frejdsede.

Anm. Dens Larve er den af Plinius saa kaldte Cossus, som Romerne brugte som en delicat Spise; og saavidt jeg kan see af dens Tegning hos Frisch og flere, er den just den store røde Larve, jeg i Søndm. Beskrivelse har meldet om, under det Navn Name, hvorom jeg en anden Gang kan give vissere Underretning, naar den Larve af samme Art, som jeg for nærværende Tid har liggende under Forvandling, faaer udviklet sig. Denne rødøde Larve gjorde sig et Spind et Par Uger dybt i Jorden, hvori den laae til efterfølgende Aar 1776 i Junit, da jeg eftersaae den og befandt den endnu levende, samt usforandret, uden for saavidt, at Farven var bleven blaffet; den var og endnu i Stand at tilspinde et Hul jeg havde gjort i dens Kofke, men fortorredes siden i sin Puppeskæl. Ellers havde Hr. Schnabel i Hardan

Hardanger en ligesaadan rød rød Larve, hvorfra fremkom en Bombyx coffus.

86) *Phalæna bombyx Caja*. Er maadelig stor, men meget anseelig; Hovedet og Overlivet besat med en brun Fodenhed. De øverste Vinger lys caffèbrune, med hvide Strimer, af hvilke de 2 nederste og største gaae i Kryds, og alle tilsammen afdeele den caffèbrune Grund i 6 Deele eller Pletter. Den hvide Strime, som sidder næst Overlivet, har 4 brune Pletter. Under-Vingetne ere blodrøde med 6 sorte og runde Pletter, Bommen ligeledes med 4 sorte Pletter langs Ryggen. De haarde Følehorn ere oven til hvide.

87) *Phalæna bombyx coryli*, er af de smaa, som sees Fig. 18. Dens Overliv og Fodder ere meget lodne, Vingerne sammentrykte og af ulige Farve, da den forreste halve Deel eller lidt mere er brun, med sorte Tegninger, især et lidet Øie, eller o med en Prikke i Midten, siddende henved niire Kant, men den bageste Deel graa med mørke bølgaftige Lærlinier. Bommen har paa Ryggen lodne Ophøielser i Række ned ad.

Fig. 18.

Anm. Dens Larve, som her er almindelig nok, har jeg aldrig set paa Hassel (*Corylus*), men altid paa Birk, og et nu graa og hvid buntet, nu ganske hvid, nu igien hvid med 3 graa og bølgaftige Linier paa Siderne, alt efter Hudskifternes Forandring. Foran har den 2 rødbrune Haarduffer, paa 4de og 5te Ring forfra at regne 2 ligesaadanne, og ligeledes 1 paa Stjerten, som undertiden er sort. I sidste Hudskifte har jeg og set den med brune og korte Haarqvaste hele Ryggen igennem, da sees og tydeligere end før 3 Rader smaa Knoppe langs Siderne, alle besatte med Haar. I Forstningen eller Midten af September legger den sig i et sammentrykt Birkblad og forvandles til Puppe. Fluen fremkommer i Mai.

88) *Phalæna bombyx pudibunda*. Er maadelig stor, med meget færdige Følehorn; Overlivet er meget lodnet, og hele Kroppen graa med en sort Lærlinje i Rækken tæt forved Vingerne, samt 2 jevnfærdige siddende sorte Pletter nederst af hver Fædd paa Bommen; Vingerne langagtige og graa med 4 sortebrune og smalle Strimer eller Lærlinier over de øvre, men kun en over de undre Vinger.

Fig. 19. 89) *Phalæna bombyx camelina*, er ganske artig formet, de 2 Cameel-Puffer den har paa Ryggen, eller rettere de Ophøielser Bingerne have i øverste Kant, af hvilke de forreste bære de øvre, men den bageste de undre Binger til. Bingerne ere ellers ganske sammentrykte, og de øverste mørk rødbrune med 6 eller 7 Indskjærelser bagtil. Overlivet er høit og plat med en Samling af korte og ligesom jævnt afklippede Haar at see til som en Kurb. See Fig. 19.

Ann. Dens Farve, som her ofte sees paa Birke-, Elle- og Hassel-Træer, er mærkværdig deraf, at den, medens den hviler, reiser Legemets forreste Deel med Hovedet og Forsødderne i Veirét, og bøier sig ganske bag over, for ligesom at see op til Himmelen, undertiden bøier den tillige Rumpen hen til Hovedet, og seer da ud som en paa Kant staaende Ring. Paa Stiarten har den 2 ophøiede Spidser, røde i det øverste med fremstikkende Børste af hver. For Resten er Farven grønt med en gul Linie paa Siderne, og en rød-gul Prikke bagenfor hvert Aandehul. Den hviler om Dagen og æder om Natten, legger sig i September imellem Jorden og Mossen, for at indtræde i sin Puppestand. Fluen fremkommer i Junio.

90) *Phalæna noctua fuliginosa*. Er liden, samt kort og bred med et loddent og mørkerødt Overliv, samt en purpurød Bom, der har 3 Rader korte og sammenhængende Pletter oventil. De øvre Binger smudsig- eller mørk-røde, med 2 korte Puncter henved yderste Sidelant; Under-Bingerne derimod mørkere med en sort halv Maane. Bingerne ere ellers bagtil næst røde, og de fine Følehorn hvide paa øvre Side.

Ann. I nogle faa Poster, men især i Henseende til de undre Bingers Farve, afviger denne fra en anden, som jeg paa et andet Sted har beskrevet tilligemed dens Farve, som jeg 1774 først i April fandt gaaende i Sneen. Dog ligne de hinanden i saa meget, at jeg neppe kan troe, at de ere adskilte Arter, allerhelst Larva *Phalænæ noctuæ fuliginosæ pilosa ferruginea*, som forom-meldte paa Sneen gaaende Farve-ogsaa var.

Fig. 20. 91) *Phalæna noctua gamma*. Den har 2 opadbøiede og fjerdede Horne foran, imellem hvilke sidder den oprullede Tunge; omkring Halsen nogle Fiere

Giere i Form af en Krave, paa Overlivet store Haar, og paa Bommen en hoi Haarduff. Overvingernes Farve er violet-mørk, bølgaagtig og ujevn, med en guul Figur i Midten, der ligner det grødste Gamma; Undervingerne ere derimod fortil brunagtige, bagtil mørke.

Anm. Dens Larve, som her sees paa Petersille, finder jeg hos mig beskrevet, som en Larva geometra; imidlertid da den har 2 Par Bugfødder, som ikke ellers antreffes hos Larvæ geometræ, kan den henregnes til Noctuas, som og Fluens og Sommerfuglens Slæbning udviser. Den har ellers lidet Hoved og smal Krop, der tiltager i Enkeltse bagtil. Farven er grøn med en lidet fiendelig hvid Linie langs Siderne; ellers sees over den hele Krop ligesom fine grønne Linier og adspredte Haar. Mod Slutningen af August indspandt den sig med et hvidt Spind imellem nogle Petersille-Blade og Laaget af en Væge, hvori jeg holdt den forvaret, og omtrent en Maaned efter, nemlig den 25de September, fremkom Sommerfuglen. Dens Puppe har jeg og fundet om Høsten liggende blant indsamlet Petersille.

92) *Phalæna noctua interrogationis*. Er temmelig stor og ligner den forrige. Den har en dobbelt oprullet Tunge, haarfine Følehorn, loddent Overliv, og mørk purpurfarvede eller sorte Binger, paa hvilke den forreste og nederste Deel er lysest, men den middelste meest sort, hvori og sees en guul og krum Stribe eller Figur med en guul Punct under; bagtil have de og 2 Tverbaand, det øverste lidet og jævnt, det bageste bredere og ujevnt. At Undervingerne paa undre Side ere guulagtige, har jeg ikke observeret. Dog bliver den nok ingen anden end *Phalæna noctua interrogationis* Linnæi.

93) † *Phalæna noctua (hyemalis) seticornis, spirilinguis, alis superioribus, atro-ferrugineo fusceque variegatis, punctis lucidis dispersis*. Næsten af samme Statur og Størrelse, og ganske sort at see til, dog noget brun eller rødagtig paa Bingerne med lyse Puncter og Pletter, især een næsten Nyræddannet, skönt lidet fiendelig Plet henved yttre Kant og mange guulagtige Puncter bagtil, der gjør en ufiendelig bølgaagtig Linie. Fødderne have rødagtige Ringe.

Anm. Dens Larve fandtes i Havemuld tæt under Jordforpen den 8de Februari, da Jorden var nylig optøet og fugtig. Den var 1 Tomme

R 2

lang,

Lang, jævnt, grøn og rødagtigt med lysebrunt Hoved. Den forvandler sig til Puppe først i Majo og gjorde forud i Mossen en Hule, hvis Bægge den jævne med et fint Spind, og stod i samme opreist, ja om Puppen end undertiden, naar man rørte ved den, begav sig dybere ned i Hulen, kom den dog altid frem igjen, da den stedse vilste sig levende og søgte altid at staae høit med Fordelen, og tillige at have noget til Bedækkelse. Den 13 Junii fremkom Sommerfuglen.

94) *Phalæna noctua gothica*. Er middelsmaadig stor med meget loddent Overliv. Følehornene ere hos Hannen lidet fjerdede. Farven paa de øvre Vinger brunagtig graa og glindsende, med en kiendelig sort Plet henved ytre Kanten, der paa den udvendende eller mod samme ytre Kant vendende Side er indhulet som en halv Maane, og bræmmet med en fin hvid Linie, som dog ofte fattes. Endnu en anden kort og bred Linie sees henved hiin Side af Vingen. De undre Vinger askegraa med en mørk bølgeagtig Linie bagtil, og en mørk Plet i Midten.

Anm. Farven er en græsgreen Orm, som jeg engang sandt liggende i Barken af et gammelt Nare- eller Elle-Træ. Den indtraade i Puppestanden den 8de Augusti, og Phalænen fremkom sidst i April Aaret efter, da Luften endnu var meget kold.

Fig. 24.

95) † *Phalæna noctua (populi) sub-pectinicornis, spirilinguis, alis superioribus fusco-cinereis, macula reniformi et linea transversali punctorum atrorum insignitis*. Omtrent af Størrelse og Statur, som den forrige. De øvre Vinger have en rødagtig graa Farve, med en uregelmæssig Plet omtrent midt paa Vingen og en rund derovenfor, som dog hos Hannen er mindst kiendelig. Disse Pletters Farve adskiller sig ikke fra Resten uden ved den hvidagtige Søm eller Ring, som de have uden om sig og den bleggrødbrunne Malning, som omgiver den uregelmæssige, dog ere de med alt dette endnu ikke meget kiendelige. Det tydeligste Kiendemerke ere nogle sorte Tænder, i Rod og i Enden af Vingerne havende en lys Linie som et Tverbaand at følge paa. Hannens Følehorne ere noget frændsede.

Anm. Farven er gul eller bleggryn med sort Hoved, som dog sildigere bliver grønt med en sort Tegning omtrent som et Hebraisk Schin v. Hvor

Hvor 2 Afpeblade nærme sig til hinanden, spinder den dem sammen for at ligge i Stiul derimellem, og gnaver imidlertid paa Bladenes Sider, endstaaende jeg og har mærket at den kan æde dem paa Kanten. Hvor 2 Afpeblade hænge tilsammen og have en Pukkel eller Ophæielse i Midten, der kan man vidst vente at finde en saadan Orm. Den krybber ned i Jorden først i August, og først i April Aaret efter, da Veiret endnu var meget koldt, fremkom Phalanen.

96) † *Phalæna noctua (rivosa) feticornis spirilinguis*, alis Fig. 25.
planis, atro-purpureis, rivulis luteis. Er kun liden, med loddent Overliv og lodne Ophæielser paa Bommen. Farven paa Over-vingerne mørk og lys violet, dog paa de fleste Steder mørk og ganske anseelig, formedelst den krumme gule og i Midten næsten afbrudte Linie de have, og som indflitter 2 andre mørke Linier. Neden under er Farven brun med et mørkt Tverbaand over de undre Vinger. Af Monf. Kahrses Samling.

97) † *Phalæna noctua (furcata) spirilinguis antennis sub-* Fig. 22.
cristatis, alis superioribus rufo-griseis, macula furcata notatis, subtus purpurascens. Hannen har korte Fryndser paa Følehornene. Farven hos begge lige, nemlig rødagtig graa, med en mørk Skattering hist og her paa de øvre Vinger, og 2 Insegraa Pletter, den eene rund, den anden uregelmæssig, foruden en anden mørk Figur, der ligner en Tvespids. Bommen, Fodderne og Vingerens undre Side meest henved ytre Kant, have en bleeg Purpurfarve.

Ann. Dens Larve, som opholder sig paa Vidien (*salix cinerea*) er først perlefarvet, med 3 hvide Linier paa langs, og endnu 2 mindre fiendelige tygellers hvide paa Siderne, foruden en sort glindsende Punct paa hver af Bugfodderne og Efterfødderne, men tilsidst bliver Hovedet hvidt, som Porcelain, og Kroppen gulgrøn. Sidst i Junis indtræder den i Puppestanden, og sidst i Julio Aaret efter fremkommer Sommerfuglen.

98) † *Phalæna noctua (ferruginea) spirilinguis feticornis*, Fig. 23.
alis superioribus fasciis tribus fuscis, ultima e figuris oblongis parallelis composita. Den er heel igennem rødbrun, dog neden under mere rød end ovenpå. Hannen har og en mere rødbrun og friskere Farve paa

vingerne end Hunnen. Paa de øvre Vinger have de begge ligesom 3 brune Tverbaand, af hvilke det middeste er det smalleste og meest-bølgeagtigt, men det bageste sammensat af mange aflange Figurer. Vommen har rundt om og i Enden en rød Paddenhed.

Anm. Larven, som opholder sig paa Hasseltræ, er af en smul egebrun Farve, og har en tiendelig hvid Linie paa hver Side, ellers glat, jevntryk og over hele Legemet bestrøet med lyse Puncter. Den æder om Natten, men krøber ned i Jorden eller Mossen om Dagen. Efterat den var bleven $1\frac{1}{2}$ Tomme lang, lagde den sig til Røslighed den 24de Junii, og den 6te September i samme Aar var allerede Phalænen fremkommen.

Fig. 26.

99) † *Phalæna noctua (lutea)* late lutea, alis erectis luteis, superioribus fascia obliqua ferruginea maculisque lateralibus concoloribus insignitis. Den har oprullet Tunge og overalt en smul gul Farve, dog meest paa øvre Side, hvor og Vingerne have et skraa og i Kanten bølgeagtigt Tverbgang, som er rødt rustfarvet, med nogle smaa Puncter i Rød nedenfor, og 2 større i Kanten, foruden andre smaa derimellem af samme Rustfarve. Paa nedre Side have de en mørk rustfarvet Plet bagtil ved Epidsen. Fundet paa Elletræ.

Fig. 27.

100) † *Phalæna noctua (præcox) spirilinguis cristata, grisea*, alis superioribus lituris atris testaceisque maculaque reniformi intus testacea insignitis. Overlivet er oventil plat og firekantet, med 2 lodue Opbøielser fortil. Vingerne langs fladliggende og graa, de øverste tegnede med adskillige mørke og lyse Skatteringer, og to nyredannede Pletter, begge lysegraa, men den nederste og største inden i brun. Nogle brune Skygger sees baade over og under Pletterne. I Steden for Fryndser ere de bagtil vatrede med bølgeagtige Linier, og derimod fortil meest lyse.

Anm. Larven, som opholder sig paa Elletræ, er temmelig stor, grøn og strimet, med mange gule Strimer paa langs og tvært, og i hver Kvadrat, som de hinanden overfløende Strimer giøre, sidde gemeenlig 4 gule Puncter. Den æder kun om Natten, og gemmer sig om Dagen i Jorden eller i et af andre Drme sammenvrullet Elleblad. Da een, som jeg holdte indsluttet i et Glas, et sandt Jord, men

men kun nogle Elleblade for sig, leed den samme i mange Stykker, indsvøbte sig dermed og overgik saa i sin Puppestand. En anden, som indkroeb i Jorden den 24de Julii, kom allerede den 6te Septembris frem-igien som Flue, hvilket jeg og med *Phalæna noctua exsolata* har observeret, hvis Larve i det meeste kommer overeens med denne, og ligger ligesaa kort i sin Forvandling.

101) † *Phalæna noctua (punctata) spirilinguis, cristata, atrofusca, alis superioribus fusco-alboque variegatis, punctis albis duobus.* Den er af en sortgraa med lysegraa og hvidt blandet Farve paa de øvre Vinger, som desuden have førstved Roden en hvid eller lys Plet, dernæst i yttre Kant, noget mere end midt paa Vingen, et lidet Hul eller Die med en Prikke i som en Diesteen, samt i hin Kant, hvor Vingerne samles, to hvide Pletter, som for begge Vingerne gjøre 4, men da den eene Vinge ligger paa den anden, komme kun de 3 tilsynne. Alt dette sees tydeligst hos Hunnen, som er best tegnet. See Fig. 28. b.

Fig. 28.

Anm. Dens Larve opholder sig paa Birketræ, og er ganske anseelig, da Ryggen, som er fløielstort, har for hver Leed to hvide og paa skraa siddende Pletter paa Siderne, af hvilke den øverste er størst, og begge lodne eller haarede. Allene det tredje Leed forfra sættes hvide Pletter, og har i dets Sted 4 sorte og ikke meget høie Haarkvaste. Længs Siderne gaar trende Rader Knoppe, som i de to øverste Rader ere lakrøde, men i den nederste og fiendeligste, lakrøde og hvide satte vekselsvis. Alle Knoppene have smaa hvide Haarkvaste. Midt i August indspandt den sig med Mosset under Laaget af den Væske, hvori jeg havde den forvaret. Først i Julio fremkom Phalænen. See Larvens Figur 28. a.

102) † *Phalæna noctua (obscura) spirilinguis cristata, alis superioribus atro-cinereis nitidis punctatis, inferioribus totis argenteis.* Er kun liden, og sortegraa, de øverste Vinger ligeledes, samt meget forprikkede og derhos glindsende, hvorimod alle Vingerne paa undre Side ere meget lyse, og de underste, især paa begge Sider, sølvfarvet hvide. Følchornene traadlignende og sorte, Fodderne hvidringede.

Anm.

Fig. 29.

Anm. Dens lodne Larve er i Begyndelsen kun sort, med to Rader gule Prikker langs ad Ryggen, og en Rade af lakrøde Knoppe paa hver Side. Siden bliver Ryggen fløielssort med blaa-agtig sorte Afdelinger imellem Leederne. For hver Leed faaer den nu to store og gule Pletter, en paa hver Side af det fløielssorte, og i samme gule Pletter to gule Knoppe med Haarqvaste. Paa de sorte Sider sees især nær ved Fødderne en lakrød Linie med Knoppe af samme Farve og hvide Haarqvaste. Halskraven er gul med en lakrød Indskærelse, og det ene med det andet gjør den ganske anseelig. Den æder Birk- og Blaabær-Blade, indspinder sig i August paa samme Maade som den næst foregaaende, og fremkommer som Flue omtrent paa samme Tid.

Fig. 27.

103) † *Phalæna noctua (bombycina) elinguis, cristata, alis superioribus cinerascens, macula postica ferruginea, litura alba.* Den har sammentrykte Vinger og fryndseede Følehorn. Hannen (ikke Hunnen, saavidt jeg har mærket) har paa Overlivet, som gaaer skraas opad, en sort eller brun og breed Strime. Ellers er hele Kroppen insegraa, de lodne Førsødder noget mørkere; de øverste Vinger noget askegraa, med en rødbrun og temmelig stor Plet bagtil, som har to mørke Skygger, og forved sig, ret i yderste Kant af Vingen, en liden hvid Streg, foruden et Par lyse Linier fortil i det graa; Bommen har i Enden to lodne Ophøielser, som stille op i Bejret imellem Vingerne. *)

Anm. Larven er almindelig paa Asperblade, hvor den dog ikke sees gaaende, men indspunden eller krumsluttet under et Blad eller imellem 2 Blade. I Begyndelsen er den violet med en kiendelig gul Plet foran paa Ryggen. Siden, naar den skifter Hud, bliver Ryggen heel igiennem gul, og faaer 2 violette Ophøielser en for og en anden bag ved Stiersten; hvorimod Resten er lys violetrød med een eller flere Rader af gule Knoppe paa Siderne. Huden af denne Larve er glat og glindsende, men seer dog noget loddent ud formodetst adspredte Haar, som især ses

*) Nu seer jeg dog, at den maade være *Phalæna bombyx curtula* Linnæi. Sigesom den og i Statur mere ligner en *Bombyx end Noctua*.

sidde paa Knoppene. Sidst i Julii indspinder den sig i et hvidt Spind og indtræder i Puppestanden. Phalænen fremkommer Naar det efter, sidst i Majo.

104) *Phalæna geometra clingularia*. Den havde ingen Tunge, Fig. 32. ikke heller Fiere paa Følehornene, altsaa maaskee en Hun. Naar de sorte Dine undtages, er den heel igiennem palleguul, med et breedt og lidt mørkere Tverbaand paa de øvre Vinger, som dog er bredest i Vingernes ytre Kant, og desuden indfattet i Kanten med en brun Linie, samt i midten mørket med en mørk Plet, som og sees paa undre Side. Der sees og Tegn af Tverbaandets brune Linier, men intet videre. Fandtes paa Svart Orr.

105) *Phalæna geometra betularia*. Er stor med liden Tunge. Fierede Følehorne har jeg ikke mærket hos den. Farven er hvid, skønt ikke sneehvid, og overalt besprengt med sorte Puncter. Desuden har Overlivet foran en sort Tverstreg, og de øvre Vinger 3 sorte, bølgeagtige og halv afbrudte Tverbaand, af hvilke det forreste og bageste er tiendeligst, men det middelste meest uordentlig og klumpagtigt. Følehornene ere sorte og hvid-ringede, ligesom Fodderne.

Anm. Dens Larve, som sees her baade paa Aspe- og Birke Træ, kan blive $2\frac{1}{2}$ Tommer lang. Hovedet har en plat og brun Pande mærket med 10 skraa Linier. For Resten er Legemet brun- eller rødagtig graat med mange lyse Prikker og Knoppe, af hvilke 2 forved hvert Leed ere tiendeligst, og 2 sammensiddende paa Stierten og 2 noget større paa andet Leed næst Bagsfodderne. Under 6, 7 og 8de Leed bagfra sidder en enkelt Knop. Bagtil har den mange hvasse Spidser, hvormed den fæster sig til alt hvad den rører ved, saa den ikke uden med Vanskelighed kan rykkes af Stedet. Den æder om Natten og hviler om Dagen, kryber ned i Jorden først i September, og fremkommer som Flue sidst i Majo. Larvens og Sommerfuglens Aftegning i Svenske Selsk. Skrifter for 1755 Tab. 6 er kun slet, her gives en bedre Fig. 32. a Larven, b Sommerfuglen.

106) *Phalæna geometra pufaria*. Er kun middelmadig og ganske hvid, med 3 graa-agtige eller perlefarvede Tverlinier paa de øvre Vinger, men kun 2 paa de underste. De første ere paa nedre Side henvend Spidsen

Nye Saml. II. B.

2

lige

ligesom besprengte med et graat Støv, ligesom de og ovenpå have nogle lige saadanne, men mindre fiendelige Støvpuncter. Følehornene paa Hannen fjerdede, undtagen Spidsen, som er bar.

Anm. Dens Larve er en liden smal og trind Spander, med lidet Hoved, grønt i Midten, men ellers rødagtigt. Samme grønne Farve sees og paa Bugen, men ellers er hele Kroppen rødgraa og brun ved Leederne, samt mærket med 2 jevnslides stødende skient smaa Puncter paa de fleste Leeder. Dog ere mange af disse Orme ganske grønne med en rød Linie langs ad Ryggen, hvilke jeg i Begyndelsen ansaae for en egen Art. Jeg har og mærket ved flere Larver, at de endog paa samme Slags Træe kan være af ulige Farve. Disse opholde sig paa Birk, Hassel og Elletræ, helst det sidste, legge sig til Ro i Jord i September, og fremkomme som Fluer i Junio.

107) *Phalæna geometra papilionaria*. Den er heelt søgrøn med 2 hvide Løvelinier over og under Vingerne, som desuden have hvidagtige Fryndser. Følehornene ere paa begge Sider fjerdede, men i Spidsen bare, hvilke Spidser ere gulagtige ligesom Fødderne.

Fig. 30.

108) † *Phalæna geometra (discolor) pectinicornis, cristata, alis albidis, anticis fasciis duabus ferrugineis, maculis fuscis*. Den har opreiste Vinger af en brunagtig hvid Farve, og puncterede eller mørkeprykkede, og de øverste desuden mærkede med 2 rødbrune Løvelinier, af hvilke det bageste er meget bølgeagtigt og har fortil en sort Strime eller Kant, for og bag ved samme sees 3 mørke Pletter, af hvilke den nederste bagtil ligner et L. Overlivet er gulagtigt og har 3 gule Fiere, en paa hver Side, og en i Midten, foruden 4 sorte Puncter i en Trikant bagtil.

Anm. Larven eller Spanderen, som opholder sig paa Aspetræ, er $1\frac{1}{2}$ Tomme lang, jevnsmal med buttet Hoved, ellers overalt glat, ovenpå mørk eller violetrød, dog lysere imellem Leederne, paa Siderne gul med en Række røde Pletter, i hvilke Aandehullerne sidde. Naar den hviler, reiser den Fødderne og Hovedet i Veiret, som Larva *Phalæna noctua camelina*. Ved Slutningen af Junii Maaned lagge de sig til Ro i Jord, og omtrent midt i Martii

kommer

Kommer den frem som Phalæne. Sommerfuglen ligner *Phalæna geometra alniaria*.

109) *Phalæna geometra viridata*. Er stor og heel spansk eller søgrøn, undtagen Vinene og Følehornene, som ere brune. Føddernes nederste Deel er hvid. Evert over alle Vingerne gaaer og et hvidt Baand eller Linie bølgeagtig eller tandet i øverste Rand. Allene de undre Vinger ere bølgeagtige og ujevne bagtil. Fig. 34.

110) † *Phalæna geometra (angulata) feticornis*, *alis angulatis, erectis omnibus ferrugineis, anticis strigis 3 transversis, duabus approximatis*. Den er heel eegebrun, dog lys, og paa Vingerne puncteret med saa og fine Puncter. De øverste have desuden 3 smalle og mørkebrune Tverbaand, af hvilke de 2 forreste nærme sig meest til hinanden, og krumme sig hen til Fordeelen og Vingens ytre Kant, hvor de og ere meest tykke og mørke; lige det samme kan siges om det bageste, endskjønt det ei krummer sig saa meget. Ved Roden og i Spidsen er Farven gulagtig, og det gule i Spidsen er med en liden hvidagtig Linie omgivet. Under Vingerne (som i Tegningen fremvises) have den 2 brune Tverbaand paa undre Side, men ei den øverste. See Fig. 33. a Farven, b Sommerfuglen. Fig. 33.

Amm. Spanderen, som opholder sig paa Birketræ og sees hængende under dets Greene, er fortil smal, men bagtil tyk, og har hen ved Bagdeelen 4 Knoppe eller Spidser, 2 og 2 jevnside, alle omgivne af en lys Strime. Farven er graa-agtig rødbrun, dog ujevn, da den paa nogle Steder er mørkere end paa andre. Den hviler om Dagen og æder om Natten, indspandt sig i et Birkeblad sidst i August, og fremkom som Phalæne sidst i April.

111) *Phalæna geometra tristata*? Er liden, men smuk af sin sorte og hvide Farve, især dens trende hvide Tverbaand over Vingerne, af hvilke det øverste kun er en hvid Strime, det andet noget kiendeligere, bølgeagtigt og sortpricket, men det tredje og bageste bredest, samt ligeledes bølgeagtigt og sortpricket. Imellem disse Baand er Farven sort og hvidpletet, meest bagtil og i Spidsen, hvor de have en temmelig stor og hvid Plet. Dette bageste Tverbaand sees paa alle Vingerne baade under og over. Ellers har den oprullet Tunge, sorte Følehorne og sort Krop. Man kan tvivle om den er *Phalæna* Fig. 35.

geometra tristata, siden dennes bageste Tverbaand beskrives meest smalt, den kan altsaa være en Middelsart imellem denne og *Phalæna geometra hastata*.

112) † *Phalæna geometra (fasciata) seticornis*, alis omnibus albis, superioribus fascia lata cærulea. Er kun liden, med sort Hoved og Snude, hvilken sidste seer ud som to tæt sammensiddende Prene, Tungen oprullet, Kroppen hvid, Vingerne ligeledes hvide, de øverste hvide med en mørkeblaa basis, og et breet mørkeblaat Tverbaand, bølgeagtigt i Kanterne, men meest i den bageste. Funden paa Selsætræ.

113) † *Phalæna geometra (alba) seticornis*, alis albis, anticis macula triangulari in margine exteriori, basique ferrugineis. Er liden og næsten overalt hvid. Hovedet og Fælehornene rødbrune, Vinene sorte, Bugen og Fødderne hvide, de øvre Vinger hvide med rødbrun basis, en trekantet Plet i yttre Kant, der er rødbrun og bølgeagtig paa Siderne, i hiin Kant to mørke Puncter, og bagtil, foruden et mørkt eller skjet Tverbaand, en mørk Plet i Spidsen. Den trekantede Plet in margine exteriori har en sort Punct i Midten. De undre Vinger hvide med en sort Pril i Midten, og et skjet Tverbaand bagtil, alt paa undre Side.

Anm. Dens Puppe, som jeg har fundet i et sammenkrøllet Elleblad, er bestandig grøn, undtagen til Slutning, da Sommerfuglens hvide og brune Farve skinner igiennem og giver Puppens Bom hvid, men dens forreste Deel brunpletet. Phalænen fremkom deraf den 9de Augusti.

114) *Phalæna geometra miata*. Er middelmaadig stor. Farven grønagtig (dog hos nogle mere graa en grøn) paa Vingerne, med adskillige bølgeagtige Striber og Puncter, dels graa, dels grønne, saa at af disse graa og grønne Linier formeres visse bølgeagtige Tverbaand, af hvilke eet i Midten er det fiendeligste. Paa undre Side er den gulagtigtig.

Fig. 36.

115) *Phalæna geometra juniperata*. Er liden, af graa Farve, med to mørkegraa Tverbaand paa Vingerne, af hvilke det øverste er lidet, det andet stort, og langt bredere i yttre Kant af Vingen, end i hiin. Samme Baand er og bagtil meget bølgeagtigt. I Spidserne have de en sort Streeg, og paa undre Side en mørkegraa Farve, indtil hvor bemeldte breede Baand aflader, siden

iden lysere. De undre Vinger ere kun lysgraa med en mørk Tverlinie. Hoo-
endeel er Farven imellem de tvende Baand lysere og noget rødgraa, og disse
ere noget større end hine, ventelig Hinnerne.

116) † *Phalæna geometra (autumnalis) feticornis*, alis an-
ticis griseis, fasciis duabus undulatis, lituris tribus in apice. Er
kun liden, og har i Almindelighed en graa Farve paa Vingerne, med 2 klein-
delige og bølgeagtige Baand af graa Farve, foruden andre graa og bølgeagtige
Tverlinier baade over og under Tverbaandene. I Spidsene have de 3 sorte,
men korte Linier, af hvilke de 2 undertiden ere sammenhængende, og kan an-
sees som een. Hos nogle er den øverste bølgeagtige Tverlinie deelt i 2 Parter.
Kønnets Forskiel er, at nogle imellem Tverbaandene ere mere grønne end graa,
og at de 2 sorte Strege i Spidsen, som paa hine staae lige imod hinanden, ere
her sammenhængende. De undre Vinger ere kun lysgraa med en bølgeagtig
Tverlinie. Ligner *juniperata*.

Alm. Dens Larve eller Spander, som er den sidste man seer paa Træerne
om Høsten, sammenkruller den eens Side af Elsetræets Blade, som
derover blive brune og fortorrede. Dens Farve er i Begyndelsen
mørkeblaa og grønagtig paa Bugen, men siden bliver den en Blaa-
ning af rødt, grønt og blaat, og det tilførn brune Hoved med mørkt
marmoreret. Hele Kroppen har store og adspredte Haar. Sidst i
September eller først i October kryber den i Jorden, og fremkommer
som *Phalæne* først i Junio.

117) † *Phalæna geometra (rufescens) feticornis*, alis rotun- Fig. 37.
datis, anticis basi fusco-subfasciatis, disco lineato rufescente.
Paa Vingernes Rod sidder et sort Tverbaand, der efter et hvidt, med 3 mørke
og runde Pletter, og atter derpaa et stort Rum midt paa Vingen mørkt henved
yttre Kant, men ellers mestendeels lysrødt med røde bølgeagtige Linier. Bag-
til i Spidsen er Farven mørk med en graa bølgeagtig og todeelt Linie. Fryn-
serne ere rødagtige og have sorte Tænder. En anden mindre Sort (uden Tøst-
Hannen) seer lidt anderledes ud, da den er mindre rød og mere mørk, især ere
de røde bølgeagtige Linier her sorte.

118) † *Phalæna tortrix (betuliperda) testaceo-fusca*, fasciis
alarum duabus obliquis regionem rhombeam includentibus.

Dens Fave er deels mørk eller rødbrun, deels mere graa end brun, dog Hinnen mere rødbrun end Haanen. Paa Vingerne har den 2de ikke altid lige kiendelige Tverbaand, af hvilke det foreste krummer sig bagtil, det bageste fortil, og indslutte en Rhomboisſt Plet lysere end den øvrige Farve, beſynderlig for paa Vingerne. Tverbaandene ere ellers i Farve ikke ſynderlig adſkilte fra Reſten. De undre Vinger ere graa og ſkinnende.

Alm. Dens Larve opfælder ſig næſten paa alle her vorende Træer, men meeft paa Birken, hvis Blade den ſammenſpinder, ſammenkrøller og opæder; ofte i den Grad, at det ſkader Træet. I det mindſte er det Bondernes Mening, at de, i de Alaringer, naar de ere meeft overflødige, ſaaledes fortrøe Træet, at Næveren ei vil løbe, eller at Birkebarken, ſom her bruges til Huſenes og Tørve-Tagenses Tækning, ei lader ſig ſkilte fra Træet. Den er af Farve graa eller mørkegraa med en brun Halskrave omgivet, fortil med en hvid Som, og har paa Kroppen mange ſorte og ſkinnende Puncter, hvoraf ſrems ſikke enkelte Haar. Naar den falder ned af Træet eller Bladene, haſper den ſig op igien efter en Spindetraad, ſom den altid har i Munden efter andre Tortricum deres Art. Af de Larver, jeg engang udklæbde, fremkom Fluen midt i Auguſt; men da de ſees paa Træerne hele Sommeren igienue, legge de nok mere end eet Kulde om Aaret.

119) † *Phalæna tortrix (maculata) alis fusco-ferrugineis, macula dorsali communi nivea.* Den ligner den forrige fuldkommen i Størrelſe og Skikkelse, er og mørk eller rødbrun ligesom hiin, men med den mærkelige Forſkiel, at den midt paa Vingerne har en ſtor oval Plet, der ſtrækker ſig over begge Vinger og er ſneehvid. Findes ofte paa Elſetre.

120) † *Phalæna tortrix (reticulata) alis flavo-ferrugineis, reticulatis, macula marginali curva fusca.* Den er noget mindre, ſeaa mere end ſædvanlig bred, af Farve gulbrun paa de øverſte Vinger, ſom have mange brune Linier paa langs og kryds, og i yttre Kant, ret i Midten, en mørkebrun Plet, ſom en Winkelbåge, hvis nederſte Gren, dog er ganſke tynd og lidet kiendelig, mod hin brede. De undre Vinger ere hvidagtige, ligesom Bommen og Fodderne. Den ligner *Phalæna tortrix Moderiana*.

121)

121) † *Phalæna tortrix (cardui)* alis superioribus atro-fuscis, argenteo punctatis, fascia media glauca. Er liden, af sort og brun Farve med et sølvfarvet eller graaagtigt Tverbaand, omtrent i Midten af Vingene, og en ligefarvet skraa Linie mod Slutning. Ellers sees og mange sølvfarvede Puncter og smaa Linier hist og her. Undervingerne have paa undre Side et kiendelig hvidt Tverbaand.

Anm. Dens Farve sammenkrybter Bladene af *Carduus heterophyllus* eller Ulve-Linet, paa langs, og det ved et Spind, der er ligesaa langt som Bladet. Inden i dette Spind løber den ofte fra den ene Ende af Bladet til den anden, og æder imidlertid, dog kun hist og her, det grønne af Bladet, saa intet sidder tilbage, uden den undre hvide epidermis. Hvor man derfor seer disse Blades Kanter sammenfæiede og den hvide Side af Bladet at fremvise sig, kan man vist vente at finde disse Orme. Naar den vil indtræde i Puppestanden, som skeer midt i Julio, ved Hæsflettens Begyndelse, gior den inden for det store Spind et andet mindre, tæt ved Bladets Ribbe for at legge sig der til Roilighed. Sidst i Julio fremkommer Fluen, endstønt man ofte i Steden for den seer liggende i Spindet en graa med en lys Ring omgivet Kugle af en liden Giese-Hveps, som fortæter Larverne og gemmer sig inden for deres Spind.

122) † *Phalæna pyralis (grisea)* palpis recurvaris, alis griseis, pedibus testaceis. Den har en optulset Tunge, 2 opadbeiede eller krumme Horne i Panden; haarfine, blødt temmelig tykke, Følehorne og platte Vinger, der bagtil vige fra hinanden in formam deltoideam, eller en stumpet Vinkel. Bagdeelen er gulagtig; Linien sorte, Vingerne graa med en sort Punct i Midten, og Fødderne brune.

Anm. Larven, som man finder i sammenkrylede og fortorrede Elleblade, er henved 7 Linier lang og af en bleg Farve, med en smudsig grøn og bred Streg langs ad Ryggen. Hovedet er derimod rødbrunt med 2 sorte Øine-Puncter og et hofselet sortebrunt samt kløftet rodest Hals-Schild. Den indspandt sig midt i September i Mosse, og fremkom i Bluestand den 24de Juli.

123)

123) †*Phalæna tinea (violacea)*, antennarum apicibus albis. Dens Vingør ere ſmale og ſpidſte i Enden, hvorfor de baqtill giøre en ſtor Kløft, naar de ſammenſøies. Følehornene temmelig lange og omtrent den forreſte halve Deel hvid, for Reſten er Farven overalt violet, men Bommen lyſere. Den er liden, og findes paa Ellerræ.

123) *Phalæna tinea Frischella*? Er liden, ſamt ganſke ſort eller mørk med en guldfarvet Glands. Følehornene ere lange og have under Forſtørrelſes Glaffet at ſee til hvide Ringe. Alle Vingerne ere omkringsatte med lange Haar.

Anm. Dens lille brune Larve har ſort Hoved og Halsſtiold, 2 ſorte og glatte Knoppe paa 2den og 3de Leed, 1 ſort Plet paa Sierten og ſorte Fodder. Det mærkværdigſte ved den er dette, at den gier en trind og brun Hylſe eller Kofke om ſig, ſtaaende paa ſtraaes af Birkes og Haſſelbladene, dog beſt de forſte. Dens overſte Deel har en Rng eller Kiel, ſom kommer deraf, at den der ſonderſkier Kofken, naar den bliver den for trang, og giver den en nye Tilſetning. Saaledes bær det ſin Kofke ſom en Sneql ſit Huus, og det ſaaledes at den gaaer fort med Fofødderne, hvor Kofken er aaben, holdende Bagdeelen med Kofken i Veiret. Midt i Junio fæſter den ſig til Bladet og forvandles til en ſort Puppe. I Begyndelſen af Julit Maaned fremkommer Myggen.

124) *Phalæna tinea elongella*. Er af en Mygges Størrelſe, men meget ſmal, Vingerne jevnsmale og baqtill lidt opadboiede, ſom en krum Kniv; Følehornene ligesaa lange ſom Vingerne. Med Fodderne ſtaer den høit opreist og hviler baqtill paa Vingerne. De overſte Vinger rødbrune med et ſtort ſort Flos paa indre Side, men paa undre Side ſortgraa og ſkinnende ligesom de undre Vinger, der ere meget floſſede paa begge Sider, men meekſt den indre. Bommen er hvidagtig, Foddernes palmæ eller den nederſte Deel ligeledes; Reſten rødbrunt, og det andet Pars korte Skinnebeen (tibiæ) tykkere og mere floſſede end paa de andre. Hovedet har forpaa 2 ſmale opboiede Horne.

Anm. Dens Larve er lang, ſmal og græsgrøn med 6 Fodder, foran og to ſtumpede Spidſer i Steden for Fodder paa 6te, 7de og 8de Ring

King forfra. Dens Puppe iigger indenfor et fint, hvidt, samt gløe og skinnende Spind, der seer ud som et Stykke ovalt Glas eller Skind, og sidder under Elletræets Blade. Puppens Farve er hvid, med brune Lærninger, i Rød langs ad Ryggen. Fluen fremkommer i September.

† 125) *Phalæna tineæ (aurea)* alis aureis, antennis, abdomine pedibusque argenteis. Er ganske liden, smal og med bagtil sammentrykte Vinger. Den har oprullet Tunge, 2 opadbojede Horne, samt en lys Haarqvast i Halsen. Den har og en Guldfarve med nogle hvide og sølvfarvede Pletter i Vingerens ytre eller nedre Kant. Vinene ere blaae med sorte Vinestene, Bommen, Fødderne og Følehornene sølvfarvede.

Anm. Det er indenfor Birketræets yderste grove Bark og dens Sprækker, man finder dens lille Larve i stor Mængde. Dens Farve er grøn, som spanskegrøn, ofte ogsaa en Blanding af rødt og grønt. De indeholde og alle en spanskegrøn farvet Bædse. Fluen fremkommer ved St. Hansdag.

126) † *Phalæna tineæ (variegata)* alis griseis, lituris maculisque atris. Er liden med smale Vinger, bredest bagtil. Vingerens Farve er graaskinnende med en sort Strime paa langs, hvor Vingerne fales sammen, og nogle nedadgaaende sorte Puncter. Vingerens undre Side er mørk.

Anm. Den fremkom midt i August af en sort Puppe. Larven er en liden violet Blad-Biller, med lyse Pletter, der spinder sig ind i Elletræets Blade.

127) † *Phalæna alucita (didactylites)* alis patentibus fissis. anticis albis. bifidis, posticis cinereis tripartitis. Vinene ere sorte, Fødderne lange og hvide, Bommen ligeledes hvid, samt lang og smal. De forreste Vinger ligeledes lange og smale samt deelte i 2 Parter ved en Indskjærelse, som dog ikke strækker sig hen til Midten, deres Farve hvid, men Fryndserne graa, hvorimod de undre Vinger ere deelte i 3 Parter, alle graa. De bageste Fødder have lange Tærner. Den kunde være *Phalæna alucita didactyla*, i Fald dens Farve, som jeg har fundet bestandig, ikke var forskiellig fra samme.

Nye Saml. II. B.

M

Libel.

Libellula.

128) *Libellula ænea*. Er temmelig stor; Hovedet og Overlivet saar berggrønt og glindsende; Vinene grønne, Vingerne lidet gulagtige, ved Roden ligeledes noget gule med en rødagtig Kantpunct. For Resten er Underlæberne blege, Overlivet haaret oventil og Bommen paa undre Side brunstriber. I Enden havde den 4 Hager, de øverste randede paa undre Side. Fundet paa Birke træ ved Vandene.

129) † *Libellula (cærulea) alis aqueis, corpore atro, maculis ceruleis*. Synes at være nye. Vinene blaaagtige; Overlivet brunt med 3 blaa Striber paa Siderne; Vingerne vandfarvede eller blanke med sorte Kantpuncter og hvidagtige Viel-Hinder (*membranæ accessorix*) ved Roden. Hvor de sættes til Kroppen sidder og nogle hvide eller blaaagtige Puncter. Bommen er sort, dens 2de forreste Læder tykke og næsten omgibne med en blaa Ring, den 3de indfæbet og blaa paa Siderne, de andre blaaplettede, med 4re Pletter oventil og 2 større neden til paa hver Ring, hvorimod de smaa Viel-Leeder, ifkun have 1 blaa Plet paa hver Side og en anden knap kiendelig i Midten. I Rumpen sadde 2 lancetagtige Blade, og et mindre Blad i Midten dannet som en indhuult Spade. Fødderne og Bommens undre Side, samt alt hvad de blaa Pletter ikke indtage er sort. Den er ellers een af de største.

130) † *Libellula (pumila) testaceo-fusca, alis hyalinis, puncto marginali nullo*. Den er knap tredie Deelen saa stor, som de sædvanlige eller middelmaadige, altsaa meget liden. Farven overalt mørk, dog meest rødbrun paa Siderne og under Bommen, som ogsaa har lyse rødbrune Ringe paa undre Side. Vingerne vandfarvede, dog tillige noget gule at see til, naar de holdes sammen. Disse have ingen Kantpunct paa Vingerne som andre *Libellulæ*, men 2 fine Hager i Rumpen og mørke Fødder. Tre Stykker af dem bleve mig fra en Søter-Dal tilbragte, og vare alle fuldkomne lige.

Ephemera.

Fig. 38.

131) † *Ephemera (leucophthalma) cauda bifida, corpore subluteo, oculis albis papillofis*. Kan regnes blant store af dette Slags; thi Tegningen forestiller den vel liden. Den har 2 meget kiendelig hvide Vinge, hvori sees en sort Diesteen, som vender sig for Tilskueren, ligesom Insectet selv vendes.

endes. Imellem de store *Vine* sidde 3 smaa i en *Trefant* og i smaa *Forhoel-*
ser. Kroppen er gul, dog meest paa *Siderne*, oventil mørkere og paa *Overs-*
livet sortrød; *Vingerne* gule i øverste *Rad*, ellers noget blaaflinnende; *Un-*
dervingerne korte, dog større end hos endeel andre; *Rumpehaarene* lange og
hvide, og ved *Koden* af samme sidde 2 mod hinanden bølgede smaa *Hager* eller
Haar.

132) † *Ephemera (caudata) bifeta fusca, subtus lutea, alis*
rufescentibus. Den har, foruden de store *Vine*, 2 derimellem som runde
Knoppe siddende nær ved *Følehornene*, der have temmelig lange *Følehaar*.
Overslivet er sort og gulstribet; *Bommen* rødagtig brun, men gul neden under;
Vingerne rødflinnende som *Raaber*; *Undervingerne* aflange og meget smaa, og
de 2 *Rumpehaar* dobbelt saa lange som Kroppen.

133) *Ephemera bioculata*. Er den almindeligste. Dens *Vine*
ere neden til smalle, men oventil udvidede som en *Trille*, og indtage det meste
af *Hovedet*. Et Par mindre *Vine* sidde som sædvanligt strax nedenfor. *Overs-*
livet er oventil nedtrykt og sort, men paa *Siderne* rødagtigt, *Bommen* trind,
gulagtig, og naar de nederste mørke *Leeder* undtages, gienneusigtig. *Rumpe-*
haarene ere 2 Gange saa lange som Kroppen og ofte hvide; de 2 bageste Par
Fødder hvidagtige; *Vingerne* lyse og lidt rødflinnendes. *Undervingerne* aflang
runde og meget smaa. Opholder sig som de andre ved *Vand*.

134) † *Ephemera (ciliata) bifeta, subincarnata, alis sub-*
fuscis, margine ciliatis. Er kun lidt større end *Culex vulgaris*, har
store mørke *Vine*, og 2 andre smaa derimellem. *Overslivet* opheiet og mørkt,
men *Bommen* rødagtigt med lyse *Kanter* paa *Leederne*. *Stierthaarene*, som
ere hvide og omkrænt af *Pangde* som Kroppen, vige bagtil meget fra hinanden,
og have en liden *Pigge* siddende imellem sig. *Vingerne* ere noget mørke at se
til, og tiendelig fløvede i bageste *Kant*. De smaa *Vinger* ere og tiendelige.
Alle *Fødderne* hvidagtige og lige lange. Den ligner meget *Ephemera nigra*.

Phryganea.

135) *Phryganea nigra*. Den er smal, langagtig og sort, med et
Slags Glands, helst midt paa *Vingerne*, hvor *Farven* er meest sort. *Føle-*
hornene,

hornene, der ere tre Gange saa lange som Kroppen, have lyse Ringe; ligeledes ene og Fødderne noget lyse eller blaffede.

136) *Phryganea umbrosa*. Er af Anseende som en sortagtig *Tinea* eller *Mel*. Dens Følehornene ere af Længde som Kroppen, og det ene har Samlestangler at see til som smaa Fødder. De rette Fødder have temmelig store flønt saa Tårner. De øverste Vinger sorte og besprengte med gulagtige Pletter, de underste allene sorte; Fødderne ligeledes, men Læderne paa de bageste gulbrune.

137) *Phryganea fusca*. Er liden, smal og langagtig; samt derhos trind, da Vingerne bøje sig sammen, som 2 halve Cylinder. Vingerne ere ellers langt længere end Kroppen; Følehornene ganske lidet kortere, og farven overalt sort eller mørk. Da Bugskjellene have smaa Bieffiel paa Siderne, der ere kortere end Resten, kan samme anses som 7 maculæ laterales, hvilke Linné tillegger den.

Anm. Dette Insect parrer sig paa denne Maade: *Mas minor incubit foëminæ duplo fere majori, et abdomen ad dextrum ejuslatus deflexum ita reflectit et incurvat, ut matricem foëminæ exsertam, apice attingat.* De opholde sig ellers alle ved Vandene.

Hemerobius.

138) *Hemerobius perla*. Den ligner en *Libellula*, og seer temmelig stor ud formedelst sine store Vinger, men har ellers en liden Krop. Hovedet er mestendeels sort og grønpletet, Øinene guldsarvede, medens den lever, men siden mørke; Følehornene fine og omtrent af Længde som Kroppen; Overlivet sort og grønt, og Bommen sort, men grøn paa Siderne. Dens fire Vinger ere aflang runde, hvide og giennemsligtige som Cristal, samt igiennemvævede med grønne Sener, som under Forstørrelses-Glasset sees at være lodne eller besatte med Haar. I øverste Rand ere de smaa Tver-Sener todelte, og i nederste Rand sidder en Randpunct eller grøn Plet ligesom paa *Libellulæ*. De give en slem Lugt og findes ved Vandene, dog ikke uden længst ind i Randen, hvor Varmen er størst.

139)

139) *Hemerobius hirtus*. Er langt mindre, men af samme Skabning i det meste. Følehornene ere cmtrent af Længde som Kroppen; Bommen lodden og bagtil klyftet; Vingerne ovale med todeelte Seener i begge Kanterne, men paa de undre Vinger allene i den øverste. Farven er hvid, og Disnene allene sorte. Vingerne have Haar paa Seenerne, ligesom den forrige, samt brunagtige Puncter, hvilke gjøre paa de forreste 2 mørke, men lidet kiendelige Tverbaand. Bommen er noget mørk. Findes ligeledes ved Bunde og Elve.

Raphidia.

140) *Raphida ophiopsis*. Et lidet Insect af usædvanlig Skabning, formodt det laaæ smale og cylindriske Overliv, der seer ud som en lang Hals. Hovedet er foran bredt, men bagtil smalt; Følehornene fine og lidet længere end Hovedet og Overlivet tilsammen; Bommen temmelig lang, tyk og trind; Vingerne fine og igiennemvævede med Seener, ligesom en *Hemerobius*, de staae og paa Kant og have en Kantpunct, ligesom paa samme. Hele Insectets Legeme er sort og allene Bommens Sider gulstribede. Jeg har kun een gang fundet den i nye Bygninger, hvor den nok var henbragt med Lommeret.

